

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	29690 Агрономія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	201 Агрономія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	61
Повна назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Ідентифікаційний код ЗВО	02071240
ПІБ керівника ЗВО	Петришин Роман Іванович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.chnu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/61>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	29690
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Бакалавр
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	кафедра агротехнологій та ґрунтознавства
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	кафедра біохімії та біотехнології (ІБХБ), кафедра практичної психології (факультет педагогіки, психології та соціальної роботи), кафедра бізнесу та управління персоналом (економічний факультет), кафедра педагогіки та методики початкової освіти (факультет педагогіки, психології та соціальної роботи)
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	58002, м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 25
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	Магістр з агрономії
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	73889
ПІБ гаранта ОП	Дмитрук Юрій Михайлович
Посада гаранта ОП	завідувач кафедри
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	y.dmytruk@chnu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(066)-612-49-50
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(097)-974-44-08

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	1 р. 4 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Враховуючи потребу господарського комплексу держави у фахівцях аграрної сфери у 1950 році при біологічному факультеті Чернівецького державного університету було створене Агробіологічне відділення, яке очолив канд. с.-г. наук, доцент П.О.Кучинський. Одночасно він керував науково-технічними програмами обласної сільськогосподарської дослідної станції та обласного філіалу «Укрземпроект». Створювалася відповідна навчально-матеріальна база, розроблялися навчальні програми і плани. У 1955 р. відбувся перший випуск агрономів (присвоювалася кваліфікація учений-агроном за спеціальністю «Селекція та насінництво»), які працювали в сільському господарстві та інших галузях народного господарства і науково-проектних організаціях. Проте це був і останній випуск агрономів, бо у зв'язку з непередбачуваними подіями Агробіологічне відділення розформували, а студентів, які навчалися, було переведено у Львівський сільськогосподарський інститут для продовження навчання. У 1985 році було відновлено кафедру Агрохімії та ґрунтознавства в структурі біологічного факультету (зараз - Інститут біології, хімії та біоресурсів - ІБХБ), яка повноцінно запрацювала з 1988 року, коли завідувачем кафедри було обрано доктора с.-г.н., професора І.І.Назаренка. Спеціалісти з агрохімії та ґрунтознавства були затребувані та працевлаштовувалися у відповідній сфері. Проте з кінця 90-х років відбулося значне скорочення агрохімічних служб, установ з обстеження ґрунтів та інших організацій, в яких могли б працювати випускники кафедри. Тому, зважаючи на запити випускників шкіл регіону та збільшення попиту на агрономічні спеціальності від виробництва, кафедра поступово переходила (через включення відповідних компетентностей у навчальний процес) до підготовки фахівців, здатних працювати в агропідприємствах різного рівня, фермерських господарствах та установах, які їх обслуговують.

Сертифікат про акредитацію було видано згідно наказу № 1л МОНмолодьспорту України від 04.01.2013 року з напрямку 0901 Сільське господарство і лісництво, зокрема: 6.090101 Агрономія (серія НД II № 2523416); 7.09010102 Агрохімія і ґрунтознавство за третім (серія НД III № 2523417) і 8.09010102 Агрохімія і ґрунтознавство за четвертим (серія НД IV № 2523418) рівнями підготовки до 1.07.2022 р. На підставі наказу МОН № 1565 від 19.12.2016 р. («Про узагальнення переліків спеціальностей, ліцензованих обсягів вищих навчальних закладів та переоформлення сертифікатів про акредитацію напрямів та спеціальностей») було видано Сертифікати про акредитацію за галуззю знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності 201 Агрономія за рівнями бакалавр (НД № 2588467) та магістр (НД № 2588516), термін дії яких до 1.07.2022 р.

Проектною групою кафедри агротехнологій та ґрунтознавства розроблялася ОП спеціальності 201 Агрономія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка була затверджена наказом ректора № 189 від 1.07.2020 року. Із затвердженням Стандарту для спеціальності 201 Агрономія (наказом МОН № 1420 від 17.11.2020 р. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія для другого (магістерського) рівня вищої освіти»), а також з врахуванням обговорення і висловлених зауважень та пропозицій стейкхолдерів зміни до ОП були внесені та затверджені наказом ректора по Чернівецькому національному університету ім. Ю.Федьковича № 254 від 6.07.2021 року.

При створенні ОП розробники враховували вимоги визначені Стандартом вищої освіти. Наукова складова ОП спеціальності 201 Агрономія передбачає самостійні оригінальні наукові дослідження, наукове керівництво яких забезпечують науковці кафедри; обов'язковою для всіх магістрів є апробація одержаних наукових результатів на щорічних науково-практичних студентських конференціях, з публікацією тез доповідей, а також, за можливості (обмеження в часі) статей у фахових наукових виданнях. Компетентності випускників формувалися з урахування актуальних вимог до фахівців галузі щодо креативності та здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі рослинництва та сільського господарства загалом.

ОП спрямована на підготовку фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія. Акредитація цієї ОП проводиться вперше.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2021 - 2022	5	5	0
2 курс	2020 - 2021	7	7	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми

початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	27393 Агрономія 29686 Технології виробництва та агроменеджмент 17724 технології виробництва та агроменеджмент
другий (магістерський) рівень	2401 агрономія 29690 Агрономія 3071 Агрохімія і ґрунтознавство 22772 Експертна оцінка ґрунтів
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	програми відсутні

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	123317	35686
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	110867	32387
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	11186	3299
Приміщення, здані в оренду	1264	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>OPP_magistr_Agro_2021.pdf</i>	CrzExhXOVm3mokeOtDp5tuo3Ry25oeWjqVP5wqMM54 A=
Навчальний план за ОП	<i>plan_magistr_typ_2021.pdf</i>	rr67Hy3NGmwzAuWOu4pvCANSTxLNokZAsCdI8GEjoF Q=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Recen_OPP_magistr_Bota.pdf</i>	Fu1oCLFf1bZXjDqRW7AV35ns6Ja5RbqaYe/2cQjOFog=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Recen_OPP_magistr_Gavrylets.pdf</i>	3TCYXRH1r1rMBSUt37zNqS9KhBoBemualxm8ITO/W4c =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Recen_OPP_magistr_Solomiychuk.pdf</i>	v9IgyBlw271PLswWooEXAu17mXwrsLFwiTDoBDv6qoo =

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Унікальністю ОП є включення у процес навчання магістрів з агрономії розширеної практичної підготовки під час проходження науково-виробничої та науково-дослідної практик, перш за все, на виробництві та обов'язкового компоненту ОП «Дипломування», як базису для написання і захисту випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи. Особливістю програми є обов'язкове включення аналітичної роботи з визначення показників ґрунтів для оцінки потенціалу ґрунтового покриву (з врахуванням його біосферної ролі та екосистемних послуг) і можливостей оптимально підібраних агротехнологій забезпечити найефективнішу продуктивність агроекосистем у залежності від реального якісного стану ґрунтів. Для досягнення цілей ОП передбачено систему методів навчання: проблемно-орієнтовані лекції, у тому числі практиків виробництва та відомих науковців (за запрошенням); семінарські та практичні заняття включно з виконанням конкретних завдань для реальних умов і вказаних вище практик, насамперед – практики на виробництві.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Місія Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – інновативність, збалансованість, успіх,

що реалізується через розвиток системи освіти та наукової діяльності шляхом підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства; розвиток наукових пріоритетів, наукових шкіл, інноваційної складової (Стратегічний план розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки <https://drive.google.com/file/d/oV1ffApaX3KANTThWYkpqR3FMNkRXVVMxRlZZczl1d2ZVdEZZ/view>). Вона передбачає виконання таких стратегічних завдань: надавати високоякісну університетську освіту, яка базується на принципах гуманізації та толерантності, демократичності, практичності і прагматичності, неперервності і варіативності, адаптивності та оптимальності; забезпечувати підготовку висококваліфікованих фахівців, спроможних постійно навчатися упродовж життя, здатних до саморозвитку і самовдосконалення; виробляти у студентів здатність до свідомої й ефективної діяльності у глобалізованому, інформаційному суспільстві. Це повністю співпадає з цілями ОП, які передбачають ґрунтовну, спеціалізовану та практичну підготовку фахівців, формування та розвиток у них загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для роботи у сфері аграрного виробництва, вмінню здійснювати широку практичну діяльність у різних галузях сільського господарства.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Під час спілкування та анкетування здобувачів вищої освіти та випускників ОП, які працюють за спеціальністю на виробництві, або навчаються в аспірантурі ними висловлювались побажання в процесі реалізації ОП:

- підвищити рівень набуття практичних компетентостей, що дасть можливість швидше адаптуватись на виробництві. З цієї метою, час на різні види практик було збільшено; кафедрою підтримуються студенти, які виявили бажання працювати за спеціальністю (переведенням на індивідуальний графік навчання);
- удосконалити методологію навчання за індивідуальним планом. Для цього графік відпрацювання практичних і семінарських занять складається з врахуванням реального робочого часу студентів та об'єднання їх в мікрогрупи;
- враховувати побажання студентів при виборі теми кваліфікаційних (магістерських) робіт. Темі робіт обираються з врахуванням специфіки конкретного робочого місця студента та особливостей організації роботи в установі (агрофірма, агрохолдинг, дослідна станція, фермерське господарство) та вже наявних здобутків за попередні роки навчання;

- роботодавці

Під час круглих столів і зустрічей з роботодавцями, присвячених встановленню основних напрямків щодо вдосконалення ОП враховано їхні пропозиції щодо зокрема:

- уведено курс «Інноваційні технології в кормовиробництві»;
- додано курс «Технології виробництва насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур», що пов'язано із активним розвитком насіннєвого ринку в Україні окрім того, вирощування насіння та садивного матеріалу чітко регламентоване законодавством.
- додано курс «Фітосанітарний моніторинг», що забезпечує інформаційну базу для складання прогнозів розвитку шкідливих організмів та прийняття оперативних рішень по проведенню захисних заходів.
- уведено курс «Енергетичні культури для виробництва біопалива», що пов'язано із зростанням інтересу до енергетичних культур в Україні через зростання цін на традиційні види викопного палива, кліматичні зміни та екологічні проблеми, обґрунтовані у Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року у контексті її екологізації та декарбонізації з особливою увагою до проблем боротьби зі зміною клімату та досягнення глобальних Цілей сталого розвитку;
- залучено курс «Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології», що розглядає найбільш актуальні та ефективні шляхи збереження та відновлення ґрунту;
- уведено курс «Насіннезнавство польових культур»
- додано курс «Технології вирощування покривних культур та сидератів» у контексті зростання попиту на такі культури як необхідного компоненту відновлювального землеробства.

- академічна спільнота

Академічна спільнота (науково-педагогічний склад) постійно працює над підвищенням кваліфікації, постійно здійснює моніторинг за сучасними тенденціями розвитку аграрного виробництва в Україні та світі. Ними при перегляді ОП запропоновано включити до переліку обов'язкових дисциплін «Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії» і «Дипломування».

- інші стейкхолдери

Б.Боінчан (Науково-дослідний інститут польових культур «Селекція», директор) та Д.Дент (Chestnut Tree Farmhouse, Forncett End

Норфолк, Великобританія) запропонували включити у програму підготовки сучасних агрономів курс, в якому б узагальнювались знання в системі адаптивного землеробства. Ці пропозиції включені в курс «Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології».

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

За прогнозом рівень зайнятості у сільськогосподарському виробництві України до 2025 року зросте на 15-20 % (<https://www.etf.europa.eu/en/regions-and-countries/countries/ukraine>). При цьому основна увага надаватиметься креативності та вмінню випускників застосовувати актуальні наукові здобутки і сучасні інноваційні технології. Агроном все більше постає як універсальний фахівець, здатний вирішувати проблеми галузі, організовувати робочий процес; бути відкритим до новітніх технологій, оцінюючи їхні можливості при інформаційному аналізі; засобів управління врожайністю (удобрення, захист рослин, меліорації, нові сорти); бути готовим до експериментальної роботи в полі. Відповідні тенденції відображено у програмних результатах навчання за ОП, що акредитується.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Особливістю сучасного агровиробництва є його динамічність, обумовлена як потребами на ринку продовольства та сировини, так й інноваційними технологіями, що забезпечують максимальну продуктивність в конкретних умовах. Згідно даних департаменту агропромислового розвитку Чернівецької ОДА, за показниками виробництва сільськогосподарської продукції з розрахунку на 100 га загалом по Україні область займає третє місце, що свідчить про високу продуктивність виробництва. У приватних господарствах населення зосереджено 314 тис. га сільгоспугідь (66,9%), у тому числі 201,5 тис. га ріллі (61,1%). На території Чернівецької області найбільший земельний банк має об'єднаний агрохолдинг CFG/«Мрія» - 25 тис. га, ТОВ «Сварог-Буковина» - 16 тис. га, ПП «Колос» ТМ «Чернівецькі ковбаси» - 7 тис. га і ТОВ «Хрещатик-Агро» - близько 7 тис. га. Пріоритетними є садівництво та рослинництво на дрібних фермерських господарствах в умовах обмеженої кількості земель с.-г. призначення регіону, ґрунти яких істотно змінені та деградовані (розорані майже 80 % схилів), а тому потребують особливих агротехнічних заходів та розвитку регенеративного землеробства.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Доступність програм, розроблених у вітчизняних ЗВО, дозволяє шляхом порівняльного аналізу враховувати позиції інших програм навчання. Нами оцінювалися ОП добре відомих закладів, зокрема Національного університету біоресурсів і природокористування України, Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, Уманського національного університету садівництва, так і регіонального спрямування - Миколаївського національного аграрного університету, Львівського національного аграрного університету, Вінницького національного аграрного університету, а також Вагенінгенського університету (Нідерланди), який вважається провідним серед європейських університетів за напрямками агрономія, ґрунтознавство та захист довкілля. З урахуванням проаналізованих програм зазначених ЗВО розроблено структуру, сформульовано загальні і фахові компетенції, програмні результати навчання, перелік компонент освітньо-професійної програми. Зокрема це необхідність врахування локальних умов при використанні агротехнологій, оперативне врахування інноваційних продуктів, що можливо за умови постійного ознайомлення з результатами наукових досліджень, екологізація агровиробництва з врахуванням ролі ґрунтів.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Обсяг кредитів ОП складає 90, з яких понад 35 % спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Відповідно вимогам до компетентностей випускника (розділ IV Стандарту) і до нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти (розділ V Стандарту), в ОП пропонуються програмні результати навчання, сукупність яких (здобутих особою результатів навчання (компетентностей) і визначає освітню кваліфікацію.

Вивчення інноваційних технологій в агровиробництві спільно із агроконсалтингом та бізнес моделями агропромислового комплексу, а також підприємництвом в аграрних формуваннях забезпечує можливості оволодіння основами бізнеспроекування і маркетингового оцінювання від впровадження інноваційних розробок (добрив, засобів захисту рослин, сортів рослин та інших продуктів біотехнології). Водночас магістри спеціальності 201 Агрономія здатні надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії та, на загал, інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних і практичних задач і проблем агрономії. Достатньої уваги надається і формуванню у здобувачів вищої освіти здатності використовувати насамперед екологічно-безпечні прийоми і технології виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності та оцінювання нових технологій і технологічних заходів з урахуванням екологічної безпеки. За потребою здобувачі зможуть набути відповідних компетентностей для реалізації здатності до педагогічної та просвітницької діяльності в сфері агрономії.

Атестація випускників здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. При цьому здобувачі обирають методи досліджень та обробки інформації (у тому числі математичні методи аналізу результатів досліджень), знайомляться з принципами і методами науково-дослідницької та виробничої діяльності в агрономії, самостійно планують і виконують дослідницькі завдання, обирають оптимальну стратегію ведення наукових досліджень та господарювання в агрономії залежно від конкретних умов, формулюють висновки. Проведення наукових досліджень на вимогу агропідприємств, в яких працюють здобувачі вищої освіти, завершується на основі одержаних результатів наукових досліджень, рекомендаціями виробництву. Тематика кваліфікаційних робіт підтверджує самостійне розв'язання магістром конкретних задач у сфері агрономії на основі проведених досліджень. Окремі з них мають інноваційний характер та відповідають запитам практики на вирішення певної проблеми.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Стандарт вищої освіти затверджено і введено в дію наказом МОН № 1420 від 17.11.2020 р.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

90

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

55

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

35

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОП, що акредитується, розроблено у повній відповідності до предметної області заявленої для неї спеціальності. Об'єктом вивчення є агроландшафти та агротехнології – головні компоненти технологічних процесів вирощування с.-г. культур.

Зміст ОП (всі освітні компоненти) відповідає об'єкту вивчення і майбутній діяльності випускників. Теоретичний зміст предметної області включає рослинництво (ППО1, ППО2, ППВ3, ППВ7, ППВ8, ППВ9, ППВ12, ППВ13, ППВ14) та управління ґрунтами (ЗПО1, ЗПО3, ППВ1, ППВ2, ППВ4, ППВ5) з фокусом на збереженні біорізноманіття (ППВ5, ППВ10, ППВ11).

У здобувача вищої освіти в процесі навчання повинна формуватися здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в агрономічній сфері, на основі використання як загальнонаукових (гіпотеза, експеримент, індукція, дедукція, аналіз, узагальнення, моделювання), так і спеціальних (лабораторні, вегетаційні, польові) методів дослідження – відбір у полі та аналізування зразків ґрунтів і рослинницької продукції; створення на основі одержаних аналітичних результатів локальної бази даних та моделювання, зокрема візуалізація даних через картографічні моделі; прогноз з рекомендаціями щодо його використання; попередня підготовка даних і розробка карт-версій для організації точного землеробства; оптимальні системи захисту рослин для конкретних умов, що забезпечується обов'язковими освітніми компонентами (Якість ґрунтів та їх оцінка; Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство; Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії; Прогнозування і програмування врожаїв; Інтегровані системи захисту рослин).

Здобувач вищої освіти має вміння з використанням обладнання, інструментарію та програмного забезпечення організувати та проводити на практиці діагностику проблем, які унеможливають ефективне управління технологічним процесом вирощування с.-г. культур і пропонувати шляхи їх вирішення. Для цього передбачено виробничо-наукову та науково-дослідну практику і Дипломування. Вибіркові компоненти розвивають вказані компетентності та можливості більш вузької спеціалізації у сфері агрономії (Помологія та ампелографія; Інноваційні технології агровиробництва; Технології вирощування покривних культур та сидератів; Вирощування культур для енергетичних потреб; Технології виробництва насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур; Інноваційні технології в кормовиробництві), а також забезпечують розуміння підходів до вирішення проблем в системі ґрунт-рослина (Моделі деградаційних явищ у ґрунті; Стале управління ґрунтами і відновлення деградованих ґрунтів; Система управління ґрунтовими ресурсами агроландшафтів; Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології). Передбачено і розвиток здатності до розробки та викладання навчальних дисциплін у закладах вищої та фахової передвищої освіти (Методика викладання в вищій школі; Педагогіка і психологія вищої школи; Тренінг спілкування).

ОП за суміжними предметними областями (спеціальностями) у ЗВО не реалізуються.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Вибір студентами навчальних дисциплін регламентується «Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вільний вибір навчальних дисциплін» від 22.04.2019 року (<https://drive.google.com/file/d/13prn9syKnGIqOak8uQ7OsX7JXu7ydfXC/view>). На вибір студентам пропонуються лише дисципліни, навчальні програми і робочі навчальні програми, розроблені у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» та які пройшли в установленому в Університеті порядку процедури рецензування і затвердження.

Студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- 1) вибору предметів з варіативної складової ОП, на якій студент навчається;
- 2) вибору предметів із блоку вибору студента загальної та професійної підготовки навчального плану іншої освітньої

програми того ж рівня вищої освіти;

3) вибір предметів із блоку вибору факультету/інституту загальної та професійної підготовки іншої освітньої програми того ж рівня вищої освіти;

4) вибір предметів навчальних дисциплін в іншому ЗВО при реалізації студентом права на академічну мобільність. Зазначеним Положенням (<https://drive.google.com/file/d/13prn9syKnGIqOak8uQ7OsX7JXu7ydfXC/view>) передбачено перелік випадків, коли студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір. Більшість студентів вважають, що їм забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків) у межах, передбачених відповідною ОП і навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня ВО, відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Вибір проводиться згідно єдиного для Університету графіку, що затверджується розпорядженням ректора/першого проректора. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін включає 6 етапів:

1) ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису і формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в ЧНУ, а також із особливостями присвоєння профкваліфікацій за ОП, на якій навчається студент (відповідальні куратори груп, деканати). Заходи цього етапу організуються упродовж 1 тижня навчання.

2) ознайомлення студентів із переліками дисциплін й блоків (пакетів) вибору та силабусами, які пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомлення відбувається шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, деканатів, кураторами і проектних робочих груп ОП;

3) запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється за затвердженим графіком в ЧНУ з чітко визначеним терміном, але тривалість етапу не може перевищувати два тижні;

4) опрацювання заяв студентів, перевірка контингенту студентів і попереднє формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення освітнього процесу (деканату/дирекції). За результатами етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з причин зазначених у Положенні, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість етапу не більше 5 робочих днів;

5) повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється за правилами, наведеними вище. Тривалість – тиждень;

6) остаточне опрацювання заяв студентів, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору, перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення навчального процесу (працівниками деканату) після перевірки і погодження в якій, обрані студентами дисципліни вносяться ними до їх індивідуальних планів, а списки груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються на затвердження, відповідно до делегованих повноважень, деканам/директорам відповідних факультетів /інститутів. Тривалість етапу не більше, ніж тиждень. Копії затверджених списків груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються до навчального відділу.

Заяви студентів, підсумки вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання студента за відповідним рівнем ВО.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Мета професійно-практичної підготовки студентів - набуття ними виробничих навиків і готовності самостійно приймати рішення в реальних виробничих умовах; належного рівня їхньої профпідготовки; закріплення і розширення знань з теоретичних дисциплін і їх застосування до розв'язання актуальних проблем агровиробництва, тобто безпосередня підготовка до майбутньої роботи за спеціальністю. Практична підготовка регламентується в університеті «Положенням про проведення навч. і виробн. практик студентів ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnenpQc1AwOHlqbUk/view>).

На виробничо-наукову та науково-дослідну практику в ОП передбачено 12 кредитів. Крім того, ще 14 кредитів відводиться на Дипломовання; а практичні заняття, загальним обсягом 178 год., заплановані для 9 дисциплін.

При проведенні практичних занять і практик використовуються лабораторії кафедри, ІБХБ, університетська біобазиса «Жучка» та бази Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції (БДСГДС) Інституту с.-г.

Карпатського регіону (ІСГКР), ДП Чернівецький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою, Української науково-дослідної станції карантину рослин (УНДСКР) Інституту захисту рослин (ІЗР).

Під час зустрічей з роботодавцями присвячених напрямкам вдосконалення ОП висловлювалися пропозиції щодо посилення і удосконалення практичної підготовки фахівців. З цією метою підтримується індивідуальна форма навчання для всіх магістрів, які працюючи за спеціальністю, мають ширші можливості набуття фахових компетентностей.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

За період навчання здобувачі вищої освіти серед інших компетентностей набувають низки соціальних навичок. Це, зокрема: здатність приймати рішення у непередбачуваних умовах, генерувати нові ідеї, працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до визначеної мети, діяти із дотриманням морально-етичних норм та інтелектуальної чесності, створювати комфортні психологічні відносини в колективі. Вміння ефективно спілкуватися із суб'єктами

взаємодії та в колективі, керувати своїм часом, діяти соціально відповідально та свідомо, створювати належний психологічний клімат в колективі, застосувати комунікативні технології, оволодіти навичками міжособистісної взаємодії. Соціальних навичок студенти набувають під час аудиторних занять (семінарів) та, особливо, в процесі практичних занять і практик, які проводяться в умовах реального виробництва. Набуття цих навичок здобувачами вищої освіти має велике значення для їх майбутньої успішної професійної діяльності, в тому числі для кар'єрного росту.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Планування освітнього процесу, співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в університеті від 30.09.2019 р. (https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view). Обсяг ОП, що акредитується та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів, забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Тривалість семестрів складає: 1 семестр – 20 тижнів (15 теор. + 2 інд. + 3 сесія), 2 семестр – 20 тижнів (15 теор. + 2 інд. + 3 сесія). Обов'язкові навчальні дисципліни складають не менше від 50 % до 75%, а вибіркові – не менше 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС (1 кредит ЄКТС = 30 годин). На навчальний рік планується 60 кредитів (по 30 кредитів на семестр). Кількість аудиторних годин на тиждень на всіх курсах ступеня магістра не перевищує 18 год. Форми підсумкового контролю не більше 8 на семестр, з них 3–5 іспитів.

На ОП використовуються такі види аудиторних занять – лекції (32 год.), лабораторні заняття (105 год.), практичні заняття (178 год.), семінарські заняття (208 год), індивідуальна робота (47 год.).

Обсяг самостійної роботи студентів для другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен бути в межах 1/3–2/3 загальної кількості годин.

З'ясування питань, чи не перевантажені студенти, чи вистачає їм часу на самостійну роботу визначається шляхом опитування. Під час таких досліджень проблем виявлено не було.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

В ЧНУ ім. Ю.Федьковича дуальна форма освіти регламентується «Положенням про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1Hneda8oWUrz8vCgiIDlxqYPzuJ5_IqH6/view). На сьогодні дуальна форма освіти за спеціальністю 201 Агрономія не впроваджена. Проте всім працевлаштованим за спеціальністю студентам надається можливість навчатися за індивідуальним графіком, що посилює їхні можливості набуття фахових компетентностей безпосередньо на виробництві. Проводяться консультації з керівниками установ і підприємств щодо можливостей включення до навчального процесу наставників (тьюторів) з числа досвідчених працівників, які б супроводжували здобувачів вищої освіти у виробничих умовах. Певною проблемою при цьому є організація оплати такої діяльності чи інших форм зацікавлення наставників з числа працівників підприємств.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://vstup.chnu.edu.ua>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

У «Правилах прийому до ЧНУ» (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80) (пункт 2.4) зазначено, що на навчання для здобуття ступеня магістра університет приймає на вакантні місця осіб, які здобули ступінь «бакалавр», освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», а також «магістр» з іншої ОП з терміном навчання – 1,5 роки. В додатку 4 «Правил прийому» наведено перелік спеціальностей, освітніх програм, конкурсних предметів, нормативних термінів навчання та ліцензованих обсягів для вступників на освітній рівень «Магістр». В переліку зазначена спеціальність 201 «Агрономія». В 2021 році вступ проводиться на основі фахового іспиту (ваговий коефіцієнт – 0,7) у формі тестування та сертифікату ЗНО з іноземної мови (ваговий коефіцієнт – 0,3).

Програма фахового іспиту оприлюднена на сайті університету (<https://drive.google.com/file/d/1CZn77cpxGlFO82yFcBo417QlBP2326VZ/view?usp=sharing>) частинами програми є визначальні для агронома дисципліни, а саме: агрохімія, ґрунтознавство, рослинництво та землеробство. Таке поєднання теоретичного і прикладного блоків є достатньо ефективним засобом відбору контингенту студентів, які мотивовані та здатні навчатися за ОП. Програма затверджується Вченою радою ІБХБ. Правила прийому на ОП протягом звітного періоду не змінювались.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Це питання регулюється «Положенням про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів у ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1EYMLiUGrG6o1TqL6XJkGyAzwI6mutE4Y/view>) та «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1P2OnxB-_oJfGB8rNEqYr6Df3wb2pac-X/view). Згідно першого з них визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО здійснюється на підставі академічної довідки та індивідуального навчального плану. «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» визначає організаційне забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти, порядок визнання та перезарахування результатів навчання у ЗВО-партнері, порядок звітування та оформлення документів за результатами навчання за програмою академічної мобільності. У ньому також відмічено, що ЧНУ визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувача вищої освіти у ЗВО-партнері. Визнання здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS. Перезарахування здійснюється на підставі представленого здобувачем вищої освіти документа з переліком та результатами навчальних здобутків з навчальних дисциплін, кількістю кредитів, інформацією про систему оцінювання. Вкажемо на високий рівень академічної мобільності студентів ЧНУ ім. Ю.Федьковича, який увійшов у ТОП-5 ЗВО України, що отримали найбільшу кількість проектів з академічної мобільності в рамках Програми ЄС Еразмус+

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

На сьогодні таких прикладів для ОП, що акредитується, не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в ЧНУ регулюється «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» від 28.10.2019 р. (https://drive.google.com/file/d/17hOEulYSU5VKawWIYrKu2dFd5J74P_lQ/view). Зокрема, у ньому зазначено, що право на визнання результатів навчання у неформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти, дозволяється для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру, розповсюджується лише на обов'язкові дисципліни ОП, а університет може визнати результати навчання, як додаткові, в обсязі не більше 10 % від загального обсягу для конкретної ОП. У «Положенні» детально регламентовано порядок визнання результатів у неформальній освіті. Для цього, після звернення здобувача до ректора, створюється фахова комісія яка визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до робочої навчальної програми. У разі негативного висновку фахової комісії щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися з апеляцією до ректора Університету. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

На сьогодні таких прикладів для ОП, що акредитується, не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Основними організаційними формами навчання під час реалізації ОП є аудиторні та позааудиторні заняття, самостійна робота, індивідуальне та дистанційне навчання («Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view).

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти максимально можливо використовуються методи, які засновані на повній самостійній роботі – дослідження (польові та лабораторні), дискусії, проектні роботи, практичні завдання, індивідуальна робота. Для досягнення програмних результатів використовуються пасивні і активні методи навчання. Основними методами навчання є – проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні, практичні методи навчання. Щодо кожного конкретного компоненту освітньої програми вони наводяться в робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах.

Під час навчального процесу використовуються такі методи як лекція, пояснення, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, робота з літературою, аналіз документації, виконання навчальних проектів, складання аналітичних звітів за базами даних.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Згідно «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1Ti3xngUzuP-nIcWMSQhijff4G4-x9nux/view>) провідною технологією навчання здобувачів вищої освіти в університеті є студентоцентроване навчання, що передбачає спрямованість освітнього процесу на набуття компетентостей, на активне включення студентів в освітню діяльність на засадах рівноправних партнерських стосунків, з метою розвитку їх здатності до критичного мислення, формування позитивної мотивації та особистісно-професійного саморозвитку.

Студентоцентроване навчання передбачає: прийняття студента як суб'єкта впливу на організацію і зміст освіти у вищій школі; визнання ролі та участі студентів у забезпеченні якості освіти; розкриття потенціалу студента для його використання та реалізації у навчально-професійній сфері.

Індикатори студентоцентрованого навчання: наявність гнучких навчальних траєкторій; забезпеченість навчальними інформаційними ресурсами; можливість впливу студентів на розробку критеріїв, правил, процедур оцінювання. Індивідуалізація та персоналізація навчання студентів забезпечуються системою організації освітнього процесу та вільним вибором варіативної складової, вибором тематики досліджень при підготовці кваліфікаційної роботи.

За результатами анонімного опитування студентів більшість з них задоволені методами навчання і викладання та їх відповідністю вимогам студентоцентрованого підходу.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

У Статуті ЧНУ зазначено, що одним з основоположних принципів його діяльності є гарантування академічних свобод учасників навчально-освітнього та науково-інноваційного процесів

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view>). Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ від 30.09.2019 р.

(https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view) науково-педагогічні працівники мають право обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчання. Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь визначаються програмою навчальної дисципліни, яка є нормативним документом ЗВО, що містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення (зокрема методи навчання та викладання) та їх обсяг.

Студенти мають право вільного вибору навчальних дисциплін згідно переліку вибіркового компонента ОП. Це право реалізується здобувачами ВО і при обранні теми досліджень для підготовки магістерської роботи. Студенти знайомляться з підготовленими викладачами темами кваліфікаційних робіт, а їх вибір залежить і від пропозицій стейкхолдерів якщо студент працевлаштований і перейшов на індивідуальне навчання. Після вибору теми студент узгоджує з викладачем структуру роботи, об'єкт, предмет, методи дослідження. Надалі, в процесі підготовки кваліфікаційної роботи, студент консультується з керівником, обговорює з ним одержані результати і звітує за окремими етапами на засіданнях кафедр.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Загальні нормативні документи щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання розміщені на сайті ЧНУ (<http://chnu.cv.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>). Повна інформація учасникам освітнього процесу щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОП надається на першому занятті при ознайомленні із силабусом компонента ОП. В силабус разом з іншим включено: короткий опис дисципліни – мету, завдання, перелік компетентностей, яких він набуває в результаті вивчення дисципліни, перелік мінімуму знань, умінь, навичок, необхідних для подальшої практичної діяльності, що повинні отримати студенти в результаті вивчення дисципліни, структуру початкової дисципліни (теми лекційних, лабораторних, практичних, семінарських занять), навчальну базу, рекомендовану літературу, форми контролю та оцінювання результатів навчання.

Усі учасники освітнього процесу в університеті мають вільний доступ до інформаційних ресурсів для всіх форм освітньої діяльності. В університеті активно функціонує Moodle – навчальна платформа, призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і здобувачів освіти в одну надійну, безпечну та інтегровану систему, з метою створення персоналізованого навчального середовища.

На сайті університету висвітлено інформацію про організацію освітнього процесу, розклад сесій, контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів та інші аспекти освітнього процесу.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

У ЧНУ науково-дослідна та інноваційна робота студентів є важливим напрямом підготовки майбутніх фахівців за ОП Агрономія та нерозривною складовою єдиного процесу: навчально-виховного і науково-інноваційного. Кафедра агротехнологій та ґрунтознавства пройшла державну атестацію (рівень В) закладів ВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності за науковим напрямом «Аграрні науки та ветеринарія» (наказ МОНУ №372 від 25.03.2021).

У рамках ОП реалізуються такі форми включення дослідницького компонента в освітній процес, як науково-дослідницька практика студентів, написання ними магістерських робіт, наукових статей під керівництвом викладачів, обговорення результатів досліджень студентів і викладачів кафедри під час лекційних і практичних занять, конференцій, семінарів, участь у наукових гуртках. У навчальному плані ОП Агрономія передбачено

академічні години на виконання науково-дослідної роботи студентів за ОК «Виробничо-наукова практика», «Науково-дослідна практика» та «Дипломовання» (9, 3, 14 кредитів у складі обов'язкових компонентів ОП відповідно). У процесі їх реалізації студенти освоюють наукові методики та проводять дослідження, збирають матеріали для виконання магістерської роботи.

Під час навчального процесу студентам пропонуються індивідуальні завдання, виконання яких вимагають використання дослідницького методу. При формуванні тематики магістерських робіт враховується проблематика наукових досліджень кафедри. Студенти долучаються до участі в конференціях з можливістю публікації. Результати наукових досліджень викладачів використовуються студентами при підготовці до практичних (лабораторних) занять. Колектив кафедри проводить активну роботу із залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, зокрема при участі у наук. гуртку ім. П.Кучинського.

За звітний період студенти були задіяні до виконання кафедральної НДР, що, підвищує якість студентських наукових робіт. Основні наукові результати, що отримані студентами за 5 років, висвітлені в 6 публікаціях (спільно з проф. Ю.Дмитрук, доц. В.Черлінка, В.Нікорич).

З метою сприяння науково-дослідній роботі, винахідницькій та творчій діяльності студентів, забезпечення системного підходу до підготовки фахівців вищої кваліфікації, збереження і розвитку інтелектуального потенціалу університету в ЧНУ функціонує Рада молодих учених, яка організовує проведення конференцій, конкурсів, олімпіад тощо; узагальнює досвід організації науково-дослідної роботи студентів і рекомендує шляхи вдосконалення її форм і методів; сприяє залученню молоді до науково-дослідної роботи та забезпеченню їх участі в наукових заходах ЗВО. Для підтримання зацікавленості студентів до представлення своїх наукових здобутків у ЧНУ запроваджено систему матеріальних винагород, а також розроблена система заохочувальних балів при оцінюванні кваліфікаційної роботи. Щорічно на базі ЧНУ проводиться студентська наукова конференція, де доповідаються результати досліджень і видаються матеріали (збірки тез).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Система перегляду та оцінки змісту освітніх компонентів ОП передбачена «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1Ti3xngUzuP-nIcWMSQhijff4G4-x9nux/view>). У ньому зазначено, що моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм та їх компонентів здійснюється з метою встановлення відповідності їх структури та змісту вимогам (із врахуванням змін) законодавчої та нормативної бази, що регулює якість освіти, потребам ринку праці, вимогам роботодавців щодо якості фахівців, сформованості загальних та професійних компетентностей, освітніх потреб здобувачів вищої освіти. Їх самоаналіз щодо якості структури та змісту здійснюється випусковими кафедрами. Періодичний перегляд на відповідність ліцензійним умовам та акредитації спеціальностей проводиться навчальним відділом (або його відповідним структурним підрозділом). Складовими процесу оновлення є задоволеність здобувачів вищої освіти (випускників), що визначається, зокрема, за результатами анкетування, врахування пропозицій і зауважень роботодавців, відповідність сучасним вимогам і тенденціям розвитку освітнього процесу в країні і світі.

Постійна увага звертається на використання сучасних інформаційних ресурсів та інноваційних технологій викладання. Всі зміни і доповнення, які вносяться до змісту і структури освітніх компонентів розглядаються на засіданнях кафедри та методичних комісій і затверджуються перед початком нового навчального року методичною радою ІБХБ. Ці питання обговорюються на кафедральних методичних семінарах і включаються до оновлених освітніх компонент при перегляді робочих та освітніх програм.

За матеріалами проведених семінарів і вебінарів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/novini/strategiia-dosiagnennia-neitralnogo-rivnia-degradatsiyi-zemel>; <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/novini/seminar-zmini-klimatu-ta-energetika-evropeiskii-zelenii-kurs-ta-iogo-perevagi-dlia-vprovadzhennia-vidnovliuvanih-dzherel-energiyi-v-ukrayini>; <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/novini/prof-iu-m-dmitruk-na-recsoil>; <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/novini/mizhnarodnii-vebinar-do-70-richchia-kafedri-agrotehnologii-ta-gruntoznavstva>) було додатково обґрунтовано і підтверджено необхідність розробки програм окремих дисциплін: «Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство»; «Система управління ґрунтовими ресурсами агроландшафтів»; «Моделі деградаційних явищ у ґрунті»; «Стале управління ґрунтами і відновлення деградованих ґрунтів»; «Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології».

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Програми міжн. академічної мобільності в ЧНУ реалізуються в рамках ОП відповідно до «Положення...» http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Academic%20Mobility_2019.pdf. Програми подвійних дипломів широко практикуються в ЧНУ, планується їх поширити і на ОП, що акредитується. Викладачі які задіяні в реалізації ОП брали участь у низці міжнародних програм: «National Scholarship Programme of the Slovak Republic for the support of mobility of students, PhD students, university teachers, researchers and artists» Грант 2016/2017:id17680 <https://www.scholarships.sk/en/main/list-of-scholarship-holders/deadline-30.04.2016> – доц. Черлінка В.Р.; Post-doctorate program EMERGE в Department of Pedology and Soil Geography, Jagiellonian University, Poland. Towards Trust in Quality Assurance Systems (516935-TEMPUS-1-2011-1-FITEMPUS-SMGRС) 2011/2014 – доц. Нікорич В.А. За результатами цих проектів було оновлено та вдосконалено ряд програм навчальних дисциплін «Моделі деградаційних явищ у ґрунті», «Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство», «Діагностика, класифікація і номенклатура ґрунтів».

В рамках ОП Агрономія є приклади академічної мобільності здобувачів освітнього рівня «Бакалавр». Зокрема, група студентів проходила практику на кафедрі ґрунтознавства та географії ґрунтів в Ягеллонському університеті (Jagiellonian University, Poland) у 2014-2015р.

В локальній мережі університету є доступ до таких баз даних як Cambridge University Press, Web of Science, Scopus,

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Мета контролю – виявлення та оцінювання результатів навчання студента та рівня засвоєння ним знань і вмінь на різних етапах навчання, а також під час вивчення тієї чи іншої навчальної дисципліни. Згідно «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW_/view) контрольні заходи передбачають здійснення таких видів контролю – вхідний (нульовий), поточний, модульний, підсумковий та атестація. Форми контролю – усний і письмовий, у тому числі тестовий. Форми контролю та їх методичне забезпечення наведено в програмах кожної навчальної дисципліни і доводяться до відома студентів на першому занятті серед інформації, яка зазначена у силабусі.

У процесі застосування контрольних заходів викладачами різних навчальних дисциплін використовуються форми контролю – експрес-опитування, усне та письмове опитування; захист звітів (за результатами практики), захист творчих проектів і творчих завдань, розробка та представлення мультимедійних презентацій, аналіз презентацій, самооцінка і самоаналіз, поточне тестування, проміжний та підсумковий тестовий контроль, модульні контрольні роботи і інше. Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану спеціальності у вигляді іспиту чи заліку в обсязі матеріалу, який визначений робочою програмою дисципліни в терміни, встановлені графіком навчального процесу (доводиться до відома здобувачів вищої освіти та викладачів за місяць до початку семестрового контролю). При підсумковому контролі найчастіше застосовують: тестування (онлайн тестування в умовах карантинних заходів); усну відповідь, письмову відповідь. Перескладання іспитів допускається не більше двох разів з кожної

дисципліни, причому другий раз при комісії, створеній директором інституту. Перелік контрольних заходів по кожній дисципліні щодо кожного з програмних результатів навчання наведено в таблиці 3.

У рамках різних форм контрольних заходів пропонуються і різнорівневі види завдань. Передусім це різнорівневі тестові завдання, а також виконання творчих завдань. Використання платформи електронних систем навчання (Moodle, Google Meet) забезпечує можливість дистанційної перевірки досягнень (онлайн тестування), що є доволі ефективним при організації дистанційної освіти та навчання за індивідуальним планом.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Контроль за якістю знань є невід'ємною складовою освітнього процесу підготовки фахівців у ЧНУ та здійснюється відповідно до «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(https://drive.google.com/file/d/15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW_/view).

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти наводиться у робочих програмах навчальних дисциплін. Види, форми контролю, їх методичне забезпечення та критерії оцінювання зазначаються в силабусі, з якими студенти ознайомлюються на першому занятті, а також представлені у електронних системах навчання (Moodle).

Вимоги до контролю: об'єктивність; систематичність; диференційований та комплексний підхід. Результати навчальних досягнень, як наслідок того чи іншого виду контролю, оцінюються за розробленими критеріями та відповідно до прийнятої в університеті згідно зазначеного «Положення» системи оцінювання. Здійснення викладачем тих чи інших контрольних заходів контролюється завідувачем кафедри і вибірково деканатом та ректоратом у вигляді контрольних зрізів та оцінки рівня залишкових знань.. Більшість опитаних студентів вважають критерії оцінювання навчальних досягнень по всіх дисциплінах чіткими і зрозумілими.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти?

Види, форми контролю та їх методичне забезпечення зазначаються в програмі навчальної дисципліни. Методичне забезпечення передбачає: перелік питань, зміст практичних завдань та критерії оцінювання результатів навчання студентів, які визначає викладач, що читає навчальну дисципліну і подає його у силабусі чи навчально-методичному комплексі та доводить до відома студентів на початку семестру перед вивченням дисципліни. Графік навчального процесу передбачає час на здійснення різноманітних контрольних заходів серед яких виділяють поточне оцінювання, модульні контрольні роботи, заліки та іспити. Методична рада ІБХБ складає графік проведення контрольних заходів рівня ректорських зрізів, який доводиться до відома студентів не пізніше, як за тиждень до проведення контролю. Графік заліків та іспитів розробляється у відповідності до графіка навчального процесу університету та навчального плану і затверджується ректором. Не пізніше, як за місяць до початку заліково-екзаменаційної сесії оприлюднюється на дошці оголошень та на сайті ІБХБ.

Одним з питань анкетування «Викладач очима студента», яке регулярно проводить лабораторія соціології ЧНУ ім. Ю.Федьковича є «Чи ознайомив Вас викладач на вступній лекції зі змістом робочої навчальної програми дисципліни, а саме: з розподілом годин, тематичним планом, рекомендованою літературою, системою оцінювання тощо?». Отримана інформація враховується для покращення якості освітнього процесу.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Атестація здобувачів вищої освіти ОП другого (магістерського) рівня згідно Стандарту для спеціальності 201 Агрономія здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Астрономія передбачає самостійне розв'язання складної задачі або проблеми з агрономії, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, тому проводиться її обов'язкова перевірка згідно з Положенням «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті ім. Ю.Федьковича від 24.12. 2019 року (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJll2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view). Атестація здобувачів магістерського рівня здійснюється Екзаменаційною комісією (ЕК), до складу якої включаються представники роботодавців, відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті» (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnaFVndzBjdVgyZWs/view>). Останній рік головою ЕК був директор УНДСКР ІЗР НААН України, кандидат с.-г. наук В.М.Гунчак. Попередні роки (одна й та сама особа може бути головою ЕК не більше трьох років підряд) головою ЕК був директор БДСГДС НААН кандидат с.-г. наук В.Д.Осадчук. Здобувачі вищої освіти здають свої кваліфікаційні роботи на електронних носіях; всі дипломні роботи зберігаються в репозитарії у науковій бібліотеці ЧНУ ім. Ю.Федьковича.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів в ЧНУ регулюється «Положенням про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів в ЧНУ»

(https://drive.google.com/file/d/15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW_/view). У ньому зазначено, що контроль за якістю знань є невід'ємною складовою освітнього процесу підготовки фахівців у ЧНУ, а його мета – виявлення та оцінювання результатів навчання студента та рівня засвоєння ним знань і вмінь на різних етапах навчання, а також під час вивчення тієї чи іншої навчальної дисципліни.

Положенням визначені види контролю (вхідний, поточний; підсумковий (різновидом якого є семестровий), атестація), форми контролю (усний, письмовий (різновидом його є тестовий контроль), його методичне забезпечення (перелік питань та завдань практичного змісту для різних видів контролю, тестові завдання, екзаменаційні білети, критерії оцінювання). Види, форми контролю та їх методичне забезпечення зазначаються в силабусі (програми навчальної дисципліни). Вимоги до контролю: об'єктивність, систематичність, диференційований та комплексний підхід. Контрольні заходи проводяться відповідно до графіку та програми навчальної дисципліни, а проведення модульних контрольних заходів узгоджується на рівні деканату з метою запобігання співпадання в один день кількох контрольних заходів. З метою уникнення необ'єктивності оцінювання, перевага надається тестовому контролю та творчим письмовим роботам. Процедура проведення контрольних заходів доступна для ознайомлення на відповідній веб-сторінці.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Це забезпечується тим, що при контролі перевага надається письмовій формі чи тестуванню на ПК, результати якого відразу доступні для ознайомлення і документуються. Показники навчальних досягнень студента на етапі поточного контролю, фіксуються викладачем у журналі (електронному журналі). За облік поточної успішності студента відповідальність несуть викладач і студент, який, згідно «Положення...», може здійснювати самоконтроль своїх навчальних досягнень з навчальної дисципліни та фіксацію поточних результатів, отриманих за різні види робіт. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується рівними умовами для всіх студентів, зокрема, зміст контрольного заходу, кількість завдань, його тривалість і механізм підрахунку результатів, а також відкритістю інформації про всі умови, єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням строків здачі контрольних заходів. Встановлюються і єдині правила перескладання контрольних заходів та оскарження результатів атестації. По завершенні кожного змістового модуля результати доводяться до відома студента, вносяться до журналу та оприлюднюються. У відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план студента заноситься сумарна кількість балів поточного та підсумкового контролю. Кожна оцінка завіряється підписом екзаменатора. Після завершення іспиту викладач здає відомість обліку успішності до дирекції у день його проведення. З метою захисту прав осіб щодо оскарження оцінки, отриманої під час контролю в ЧНУ розроблено «Положення...» (https://drive.google.com/file/d/15omQqBRL_Q81hPDC7g-yCgUWGM9BWCpH/view).

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок повторного проходження контрольних заходів в ЧНУ зазначено в «Положенні про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view). Тут зазначено, що: «Студентам, які одержали під час семестрового контролю незадовільні оцінки (FX, F), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у визначені терміни до початку наступного навчального року. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету/директором інституту). Якщо студент під час складання екзамену комісії отримав незадовільну оцінку (FX, F), то він відрховується з університету або залишається на повторний курс. Рішення комісії є остаточним». До складу комісії входять: викладач, завідувач кафедри, представники деканату/директорату. З числа здобувачів вищої освіти ОП, що акредитується повторно проходили контрольні заходи 2 студентів з таких

освітніх компонентів: «Стале управління ґрунтами і відновлення деградованих ґрунтів», «Інтегровані системи захисту рослин», «Агроконсалтинг», «Якість ґрунтів та їх оцінка», «Біотехнології в агровиробництві». Ними було ліквідовано заборгованості. З «Науково-дослідної практики» заборгованість станом на заповнення цього документу залишалася за студенткою О.Балагур. Перескладання заборгованості призначено на 31.08.2021 року.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Згідно Статуту ЧНУ особи, які навчаються в університеті, мають право на оскарження дій органів управління університету та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Процедуру оскарження, порядок створення апеляційної комісії, принципи її роботи наведено в «Положенні про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» від 04.02.2020 р. (https://drive.google.com/file/d/15omQqBRL_Q81hPDC7g-yCgUWGM9BWCPH/view) Порядок подання і розгляду апеляції оприлюднюється та доводиться до відома студентів і викладачів до початку підсумкового семестрового контролю.

Апеляційна комісія створюється наказом ректора у разі надходження письмової заяви студента щодо оскарження результату підсумкового семестрового контролю з дисципліни. Заява подається особисто в день оголошення результатів підсумкового оцінювання декану факультету, на якому навчається студент і має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання.

Спірні питання щодо оцінок, одержаних на підсумкових екзаменах або захисті дипломної роботи (проекту), вирішуються екзаменаційною комісією. На цій ОП апеляції щодо оцінювання не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Дотримання академічної доброчесності в ЧНУ регулюється:

«Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv40/view), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view);

«Положенням про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(<https://drive.google.com/file/d/1auN6M5FzyvagiVi3HW16No1TT1IjuD7q/view>),

«Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view).

Неухильне утвердження та дотримання канонів академічної чесності всіма членами університетської спільноти задеклароване у Статуті університету. Правила академічної доброчесності обов'язкові для кожного члена університетської спільноти, вони є атрибутивною частиною Контракту кожного науково-педагогічного, адміністративного чи іншого працівника, студента університету.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Технологічні рішення для протидії порушенням академічної доброчесності наведено в Положенні про виявлення та запобігання академічному плагіату в ЧНУ ім. Ю.Федьковича та Етичному кодексі ЧНУ. У першому з них наведено перелік робіт, які підлягають перевірці на академічний плагіат та порядок їх перевірки, заходи щодо попередження академічного плагіату, відповідальність за академічний плагіат.

У Етичному кодексі визначено нормативне поняття академічної доброчесності, основні види порушень академічної доброчесності, суб'єкти та засоби виявлення плагіату, академічна та дисциплінарна відповідальність за порушення академічної доброчесності. Наведено принципи та процедури забезпечення академічної доброчесності в ЧНУ – формування мотивації працівників до дотримання академічної доброчесності, основні вимоги до викладачів щодо академічної доброчесності, компетентності викладача, необхідні для ефективного навчання академічному письму, створення атмосфери академічної доброчесності, компетентності із академічної доброчесності, що їх має набути студент, прийоми навчання студентів належному академічному письму. Визначено інструменти культури академічної доброчесності в університеті.

Одним з технологічних рішень є широке застосування комп'ютерного тестування. ЧНУ ім. Ю.Федьковича щорічно укладає угоду з компанією-власником сервісу UNICHECK щодо перевірки наукових праць (монографій, навчальних посібників, кваліфікаційних (дипломних) робіт) на наявність співпадінь тексту.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

У Статуті університету зазначено, що основоположними принципами його діяльності є неухильне утвердження та дотримання канонів академічної чесності всіма членами університетської спільноти.

У Правилах академічної доброчесності задекларовано, що несумісними зі званням члена університетської спільноти є: хабарництво чи будь-які інші форми корупції; створення умов з боку адміністративних працівників університету, факультетів чи інститутів, кафедр та інших підрозділів для появи, укорінення та існування хабарництва чи будь-яких інших проявів корупції чи потурання цим антиподам людської моралі та етики; шахрайство; проходження академічних процедур контролю знань замість певного індивіда підставними особами; плагіату у будь-яких його проявах; списування при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного академічного контролю. В Етичному кодексі визначено інструменти створення атмосфери академічної доброчесності, які застосовуються на всіх етапах навчання в університеті.

Ключові положення академічної доброчесності доводяться до відома студентів на кураторських годинах,

розглядаються безпосередньо на заняттях, друківані матеріали розміщені на інформаційних стендах інституту, кафедри та студентського самоврядування.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

З метою дотримання в ЧНУ правил академічної доброчесності утворено Комісію з академічної доброчесності, склад якої, принципи і методи діяльності, порядок прийняття нею рішень передбачені «Положенням Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича про Комісію з академічної доброчесності» (<https://drive.google.com/file/d/1auN6M5FzyvaglVi3HW16No1Tt1IjuD7q/view>). Комісія розглядає кожне порушення правил академічної доброчесності та приймає рішення. Компетенція її зводиться до підтвердження чи спростування факту порушення членом університетської спільноти правил академічної доброчесності. Рішення Комісії вручається особі, щодо якої воно вносилося та адміністрації університету для вжиття необхідних заходів і оприлюднюється на веб-сайті університету.

У «Положенні про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» у розділі 5 визначено відповідальність за академічний плагіат.

На ОП, що акредитується, таких ситуацій не зафіксовано.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Конкурсний добір викладачів здійснюється згідно «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЧНУ»

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnSFg4X3NhclVMWC1LSHZxVmtmUEUctow3eUZr/view>).

На посади науково-педагогічних працівників обираються, як правило, особи, які мають наукові ступені або вчені звання відповідно до профілю кафедри і дисципліни, яку викладають. Конкурс на заміщення вакантної посади оголошується ректором, про що видається відповідний наказ. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. З науково-педагогічним працівником, на засіданні кафедри проводиться ґрунтовна співбесіда про науково-педагогічну діяльність претендента, обговорюється його програма на майбутнє. Серед вимог до викладачів на ОП, що акредитується, є: досвід роботи в галузі сільського господарства, профільний напрямок наукових досліджень, друківані праці за спеціальністю, наявність стажування за відповідним фахом. Соціологічною лабораторією університету проводиться тематичне анкетування студентів «Викладач очима студентів» в якому вони оцінюють дидактичні, академічні, ораторські, перцептивні, організаторські, комунікативні, прогностичні якості викладачів, їх здатність до об'єктивного оцінювання знань студентів, ставлення до студентів, використання інноваційних методик. Результати анкетування враховуються під час конкурсного відбору.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в рамках ОП, що акредитується, відбувається за такими етапами:

- на етапі обґрунтування необхідності відкриття нової освітньої програми, коли проводиться аналіз ринку зацікавлених у реалізації програми стейкхолдерів;
- на етапі підготовки освітньої програми для її критичного аналізу, забезпечується підготовка відгуків і рецензій, відбір необхідних освітніх компонент для підготовки фахівців відповідної спеціальності;
- на етапі реалізації освітньої програми для відбору баз практик, визначення керівників практики на виробництві (відповідно до договорів із установами та підприємствами), відбору рецензентів кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти;
- при проведенні атестації (публічного захисту кваліфікаційної роботи) до складу ЕК наказом ректора залучаються роботодавці (за їх згодою).

Рівень залучення роботодавців до реалізації ОП зростає у зв'язку як із зацікавленістю стейкхолдерів у заповненні вакантних на підприємстві робочих місць, так і при укладанні відповідних договорів. Зокрема, для підготовки освітньої програми, що акредитується, залучено фахівців БДСГДС НААН України, УНДСКР ІЗР НААН України, Придністровської дослідної станції садівництва Інституту садівництва НААН України. Протягом останніх років роботодавці включалися до складу екзаменаційної комісії в процесі атестації здобувачів.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

До реалізації навчального процесу залучаються виробничники та науковці підприємств аграрного профілю. Перш за все, під час проведення виробничо-наукової та науково-дослідної практик, які реалізуються на матеріальній базі даних підприємств. Провідні фахівці сільського господарства залучаються до проведення навчальних занять з профільних дисциплін. Організуються виїзні практичні заняття, розглядаються окремі теми занять, проводяться семінари з таких дисциплін як «Інтегровані системи захисту рослин», «Помологія та ампелографія», «Насіннезнавство польових культур», «Фітосанітарний моніторинг», «Технології виробництва насіння та садивного

матеріалу сільськогосподарських культур», «Вирощування культур для енергетичних потреб». Професіонали-практики, представники роботодавців також рецензують кваліфікаційні (дипломні) роботи.

Вказані форми навчального процесу здійснювались такими фахівцями: Осадчук В.Д., к. с.-г. наук, директор БДСГДС; Гунчак В.М., к. с.-г. наук, директор УНДСКР, Гаврилець Н.І., к. с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи Придністровської дослідної станції садівництва; Бота І.І., регіональний директор філії «Перспектив ПрАТ Зернопродукт МХП», Крижанівський О.М., провідний агроном ТОВ «Едем-Ф».

Здобувачі освітнього рівня Магістр висловлюють позитивні враження від залучення до навчального процесу провідних фахівців аграрного сектору. Така співпраця та спілкування сприяють свідомій професійній орієнтації здобувачів освітнього рівня та вирішенню завдання працевлаштування за фахом вже під час навчання.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Підвищення науково-педагогічної і наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу ЧНУ здійснюється через аспірантуру та докторантуру ЧНУ й інших ЗВО та наукових закладів, спрямоване на реалізацію механізмів кар'єрного зростання, мотивації до якісної професійної діяльності. Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників забезпечується системою постійно діючих наукових та методичних заходів різного рівня: загальноуніверситетські/факультетські/кафедральні науково-методичні семінари; методичні семінари з освітніх інновацій, актуальних питань якості навчання, викладання, оцінювання результатів навчання; круглі столи.

Викладачі мають право на підвищення кваліфікації та стажування у наукових та освітньо-наукових установах і організаціях України та зарубіжжя. Всі викладачі, задіяні в реалізації ОП, пройшли стажування: Ю.Дмитрук (ІГНС НАНУ); В.Черлінка (університет П.Шафарика, Кошиці, Словачія); В.Романюк (фермерське господарство Людвіг-Агро); В.Нікорич (Університет м. Люблін, Польща); Т.Цвик (НУБІП, а також за Міжнародною програмою підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників).

В ЧНУ створено умови для академічної мобільності, зокрема за програмами Еразмус+ та отримання міжнародної сертифікації для викладачів і студентів (університет входить у ТОП-5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проектів з академічної мобільності в рамках Програми Еразмус+).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Якість освітньої діяльності науково-педагогічних працівників ЧНУ визначається за результатами рейтингового оцінювання наукової та науково-педагогічної діяльності викладачів університету, якою передбачено і заохочення та матеріальне стимулювання викладачів з високим рейтингом. Диференційований підхід реалізується через окремі рейтингові анкети для асистентів, доцентів і професорів. Рейтингове оцінювання результатів праці, за творчі і трудові досягнення, використання у викладацькій та виховній діяльності сучасних методів є одним з пунктів Колективного договору університету

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view>). Місце у рейтингу є однією з основних підстав матеріального стимулювання викладачів, преміювання або, за можливості, зарахування за сумісництвом на 0,25 або 0,5 ставки).

Індикаторами показників якості професорсько-викладацького складу в ЧНУ є: відсоток докторів наук, професорів; кількість наукових публікацій у наукометричних базах; визначення індексу цитування; посеместрова анонімна оцінка студентами викладачів; відсоток викладачів із сертифікатом рівня B2 та вище знань англійської мови за системою CEFR; кількість публікацій англійською; кількість виступів на закордонних семінарах та конференціях; кількість сертифікатів міжнародного рівня із відповідної спеціальності з англійською мовою тестування чи навчання; відсоток викладачів, які проходили стажування за кордоном за останні 5 років. Університет також підтримує обрані викладачами способи підвищення кваліфікації.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

ОП достатньо забезпечена матеріально-технічними ресурсами для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Це стосується і спеціальних матеріально-технічних ресурсів для лабораторних робіт. На кафедрі агротехнологій та ґрунтознавства є чотири лабораторії: Лабораторія рослинництва; Лабораторія дипломування; Лабораторія мікробіології та біології ґрунтів; Лабораторія технологій землеробства та агротехнологій. Лабораторні і практичні заняття забезпечені необхідним обладнанням та наочністю.

Для досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання студенти мають можливість користуватися фондами наукової бібліотеки ЧНУ, яка володіє фондом обсягом 2724935 пр., з них навчальних видань 222924 пр. та забезпечує вільний доступ до журналів JSTOR Archive Journals, повних текстів журналів та книг Springer, колекції повнотекстових баз даних EBSCO. Все це забезпечує високий рівень фахової підготовки здобувачів вищої освіти.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ»

(https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuYTRXbI5-Gg/view) для здобувачів ВО забезпечується право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; на трудову діяльність у позанавчальний час; на безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами університету; на користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами закладу вищої освіти у порядку, передбаченому статутом університету (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/geninf/04%20onomodocs/01%20statut>), на забезпечення гуртожитком на термін навчання у порядку, встановленому законодавством; на участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, побуту, оздоровлення. Між викладачами та студентами стосунки будуються на основі взаємоповаги.

Активно працює студентське самоврядування, представники студентів є членами вчених рад інституту та університету. Регулярно відбуваються зустрічі директорату та завідувачів кафедр і кураторів зі студентським активом, на яких обговорюються проблеми та потреби студентів. Куратори допомагають успішній адаптації студентів в освітньому середовищі, за потреби з предметів, порадами з працевлаштування, передають життєві настанови. Університетська соціологічна лабораторія періодично проводить опитування студентів стосовно потреб та інтересів студентства та рівня їх задоволеності організацією освітнього процесу у ЗВО.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Згідно зі Статутом університету забезпечує особам, які тут навчаються, безпечні та нешкідливі умови навчання, праці та побуту. Студенти повинні виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, передбачені відповідними правилами та інструкціями. Вони проходять інструктажі щодо дотримання правил техніки безпеки в лабораторіях, під час проходження практик. В аудиторіях і лабораторіях витримуються відповідні санітарні умови стосовно площі приміщень, температурного режиму, освітлення, щоденно проводиться вологе прибирання і провітрювання.

Щорічно проводяться профілактичний медогляд студентів, акції «Тиждень здоров'я», «Кидай палити!» тощо. Одним з критерієм відбору викладачів, який оцінюється під час анкетування студентів є оптимізм і гумор викладача, які допомагають активізувати навчально-виховний процес, зняти напругу і втому, його педагогічний такт (повагу і ввічливість зі студентами), що має прямий вплив на психічне здоров'я здобувачів вищої освіти. Право на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства регламентоване у «Правилах внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ ім. Ю.Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnZzl5alNOMzRxY3N2dGV2b2Y2SFN1Uk5YMTlJ/view>).

Для вирішення проблем у сфері психічного здоров'я в ЧНУ розроблено «Положення про соціально-психологічний центр Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» та прийнято рішення про його створення (Рішення Вченої ради від 23.12.2019 р.).

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Основною ланкою комунікації студентів з університетом є інститут кураторів. Ця комунікація відбувається через виконання ними таких функцій:

організаторської, яка передбачає організацію життєдіяльності студентської групи, вивчення мотивів, інтересів і потреб навчальної та пізнавальної діяльності, соціально-побутових умов життя, стану здоров'я, рівня успішності студентів, вивчення їх внутрішнього світу і можливостей;

координаційної, що полягає у спрямуванні куратором групи виховних зусиль учасників навчально-виховного процесу на позитивні результати;

інформаційної – куратор групи повинен акумулювати знання з навчального і виховного процесу, бути для студентів гарним вихователем, авторитетним радником;

соціальної, яка передбачає вивчення куратором чинників, які впливають на розвиток особистості; кореляцію навичок соціальної поведінки, спрямованої на успішне входження студентів у структуру сучасного життя;

спрямовувальної (морально-виховної), яка націлює студента на життєвий вибір згідно з моральними і правовими нормами. Одночасно куратор виступає і в ролі консультанта, який надає, за необхідності, допомогу в саморозвитку кожній молодій людині, спрямовує її діяльність, опираючись на природні дані студента, розвиває його здібності незалежно від професійного спрямування;

стимулювальної, що спрямована на створення атмосфери психолого-педагогічної підтримки в групі. Стимулювання передбачає також різноманітні форми заохочення студентських ініціатив, досягнень, корисних дій і вчинків;

комунікативної – спрямовується, перш за все, на створення доброзичливого мікроклімату в групі, забезпечення позитивних змін в міжособистісних стосунках.

Отже, основна функція куратора – допомога студентам соціалізуватися у новому середовищі, у незвичних для них умовах і обставинах, особливо студентам, які проживають у гуртожитках.

Соціальну підтримку отримують студенти таких категорій, як напівсироти, сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, малозабезпечені, ті, що мають дітей, ті, що проживають у гірських районах, інваліди, чорнобильці, студенти-діти учасників бойових дій. Студенти, які мають дітей, отримують подарунки від профспілки ЗВО на день Святого Миколая. Для студентів-сиріт та осіб, позбавлених батьківського піклування, організовуються виплати, компенсації на продукти харчування, первинне та щорічне поповнення одягу та компенсацію на навчальну літературу. Такі студенти звільняються від оплати за проживання в гуртожитку, їм виплачується щорічна матеріальна допомога. Студенти-пільговики державної форми навчання отримують соціальну стипендію. Більшість студентів задоволені рівнем освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки в університеті.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Відповідно до Статуту університет зобов'язаний створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами. Згідно Положення про освітній процес особи з особливими освітніми потребами мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я; на спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я. Для цих осіб у «Правилах прийому до ЧНУ ім. Ю.Федьковича у 2020 р.» (розділ 7) прописані спеціальні умови вступу.

Університет постійно покращує інфраструктуру для полегшення доступу таких осіб до навчальних, наукових, соціально-побутових приміщень навчального закладу. Зокрема, у минулому році на вході у ботанічний сад, де знаходиться кафедра ботаніки, облаштовано пандус. В університеті функціонує дистанційна форма навчання та створено електронне наповнення всіх дисциплін у системі Moodle, а також створено акаунти кожного викладача та корпоративні електронні скриньки для забезпечення комунікації.

На ОП, що акредитується, такі студенти не навчалися.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В університеті здійснюється систематичний моніторинг корупційних проявів шляхом регулярного опитування студентів (анкета «Викладач очима студента»). Одним з питань є «Чи доводилось Вам на сесії «віддячувати» викладачеві за оцінку знань (грішми, подарунками чи іншими послугами)». За результатами останнього опитування «ні» відповіли 94 %, «так» відповіли 2 %, відмовились відповідати на це питання 4 %. В процесі реалізації ОП, що акредитується, не виникало потреб застосування зазначених процедур.

Дотримання академічної доброчесності регулюється правилами академічної доброчесності у ЧНУ ім. Ю.Федьковича (протокол № 12 від 28.11.2016 (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view)).

Основоположними принципами академічної доброчесності є принцип нульової толерантності до академічної недоброчесності; презумпція невинуватості; принцип справедливості; принцип прозорості; принцип чесності; принцип порядності; принцип поваги до приватного життя тощо.

Несумісними зі званням члена університетської спільноти є: хабарництво чи будь-які інші форми корупції; створення умов з боку адміністративних працівників Університету, факультетів чи інститутів, кафедр та інших підрозділів для появи, укорінення та існування хабарництва чи будь-яких інших проявів корупції чи потурання цим антиподам людської моралі та етики; шахрайство; підкуп виборців або сприяння йому; хуліганство; сексуальні домагання; інші кримінально-каральні діяння чи бездіяльність; свідоме порушення чинного законодавства України; культивування негативного ставлення до законодавства України; проходження академічних процедур контролю знань замість певного індивіда підставними особами; плагіат у будь-яких його проявах; списування (реплікація) при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного академічного контролю.

Для врегулювання конфліктних ситуацій, які виникають у процесі проживання в гуртожитку, на факультеті скликається комісія з соціальних питань. До складу комісії входять голова (заступник декана з питань проживання в гуртожитку); представники студентського самоврядування (голова парламентської групи факультету, голова студентської ради та голова профбюро або їх заступники); завідувач гуртожитку; студенти, які порушили правила проживання та щодо яких було вчинене порушення; куратори академгруп. Порядок проведення та повноваження комісії визначені у «Правилах внутрішнього розпорядку в гуртожитках».

В процесі реалізації ОП, що акредитується, не виникало потреб розгляду скарг пов'язаних з корупцією.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Положення регулює порядок розроблення, розгляд, затвердження та реалізацію освітніх програм Університету

Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інструкцій МОН України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), ДСТУ ISO 9001:2015, на виконання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти та інших нормативно-правових актів.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» від 25 червня 2019 р. (https://drive.google.com/file/d/13O1K-SnZkg7h4vINS8Nhp4uqaDjg_BHY/view).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Систематичний моніторинг та удосконалення ОП в ЧНУ в процесі їх реалізації організовує керівник проектної групи із залученням її членів з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг, формування конкурентоспроможних компетентностей та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для студентів. Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення освітніх програм в ЧНУ в процесі їх реалізації, формуються як у результаті зворотного зв'язку із здобувачами вищої освіти, випускниками, роботодавцями, так і при прогнозуванні розвитку спеціальності. Оновлені ОП узгоджуються зі стейкхолдерами, представниками студентського самоврядування, завідувачем випускової кафедри, навчальним відділом університету, першим проректором, затверджуються вченою радою ЧНУ, та вводяться в дію наказом по ЧНУ. Освітні програми переглядаються по мірі необхідності, але не рідше одного разу на рік. Оновлені ОП є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти системи управління якістю ЧНУ, включаються до Інформаційних пакетів ЄКТС, які щорічно оприлюднюються на офіційному сайті ЧНУ.

Діюча ОП для другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія затверджена наказом ректора по ЧНУ №189 від 1.07.2020. Наказом т.в.о. Міністра освіти і науки С.Шкарлета №1420 від 17.11.2020 було затверджено Стандарт вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія для другого (магістерського) рівня вищої освіти. У зв'язку з чим виникла необхідність приведення ОП спеціальності 201 Агрономія у відповідність до вимог затвердженого Стандарту. Крім того, зустрічі із стейкхолдерами (роботодавцями та здобувачами вищої освіти) зумовили необхідність внесення змін та розширення її вибіркової частини, враховуючи тенденції сучасного агровиробництва. Внесені із врахуванням пропозицій експертної групи програми та рекомендацій НМК зміни до ОП другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія затверджені наказом ректора по ЧНУ №254 від 6.07.2021.

Перегляд ОП проводиться згідно «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ», затвердженого 25.06.2019 р. У зв'язку з цим перегляд ОП, який зараз проводиться, здійснюється з дотриманням вимог зазначеного Положення. Однією з них є обов'язкове залучення роботодавців до перегляду ОП. Їх зауваження і побажання враховано при її перегляді. Зокрема, в цикл навчальних дисциплін ППВ введено «Інноваційні технології в кормовиробництві», «Технології вирощування кормових культур на насіння», «Насіннезнавство польових культур», «Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології», «Технології вирощування покривних культур та сидератів», «Вирощування культур для енергетичних потреб», «Енергетичні культури для виробництва біопалива». Ці зміни в ОП пояснюються потребами ринку агропродукції, врахуванням динаміки чинників, які впливають на ефективність господарювання та впровадженням новітніх агротехнологій.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОП відбувається шляхом бесід з ними, проведення круглих столів і анкетування. Врахування пропозицій здобувачів вищої освіти здійснюється членами проектної групи після їх аналітичного перегляду та узгодження з пропозиціями роботодавців і викладачів. На першому рівні організації СВЗЯО в ЧНУ ім. Ю.Федьковича соціологічною лабораторією університету щосеместрово здійснюються соціологічні опитування здобувачів вищої освіти стосовно оцінки студентської думки щодо покращення організації освітнього процесу в університеті.

Окремі пропозиції здобувачів вищої освіти враховано під час вдосконалення цієї освітньої програми. Наприклад, до переліку дисциплін вільного вибору студентів включено освітні компоненти «Технології виробництва насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур», «Фітосанітарний моніторинг».

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Провідною технологією навчання здобувачів вищої освіти в ЧНУ ім. Ю.Федьковича є студентоцентроване навчання, що передбачає спрямованість освітнього процесу на набуття компетентостей, на активне включення студентів в освітню діяльність на засадах рівноправних партнерських стосунків, з метою розвитку їх здатності до критичного мислення, формування позитивної мотивації та особистісно-професійного саморозвитку. Одним з індикаторів студентоцентрованого навчання є залучення студентів до розроблення, механізмів затвердження та моніторингу освітніх програм. Представники студентського самоврядування входять до складу методичної та вченої ради ІБХБ й мають можливість донести до членів ради побажання щодо покращення якості освіти, а також безпосередньо приймати участь в обговоренні та прийнятті відповідних рішень. Щорічно з випускниками проводиться зустріч директорату ІБХБ, на якій обговорюються питання організації навчального процесу та структури навчальних планів, за результатами якої вносяться відповідні правки до робочих навчальних планів (корегується блок вибіркового дисциплін, змінюється співвідношення лекційних, практичних та лабораторних годин, пропонується блочний підхід до викладання окремих дисциплін, або відбуваються заміни викладачів).

За словами опитаних студентів студентське самоврядування виступає ініціатором багатьох заходів, зокрема це стосується і перегляду освітніх програм, змісту освітніх компонентів.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

На сьогодні університет в рамках ОП «Агрономія» співпрацює з багатьма установами та підприємствами, з якими заключені договори про співпрацю. Ці договори передбачають проходження магістрами Виробничо-наукової та Науково-дослідної практик. Серед основних підприємств та установ: БДСГДС НААН України, ДП «Чернівецький

науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», УНДСКР ІЗР НААН, інші.

В рамках зазначених форм навчання передбачено погодження навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін, залучення спеціалістів для читання лекцій, організація зустрічей з метою аналізу тенденцій розвитку аграрного сектору та впровадження в навчальний процес необхідних змін актуальних сьогодні задля покращення підготовки магістрів за спеціальністю 201 Агрономія.

Аналіз пропозицій роботодавців при перегляді ОП проводиться на засіданнях кафедри, на яких підводяться підсумки проведення практик. Представники вищезгаданих підприємств очолюють екзаменаційну комісію спеціальності 201 Агрономія і за підсумками її засідань також висловлюють пропозиції щодо покращення ОП. Враховуються і побажання від стейкхолдерів, які рецензують кваліфікаційні роботи. Особливу увагу роботодавці, як правило, звертають на посилення практичної складової освітньої програми.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

В ІБХБ існує практика збору інформації про працевлаштування випускників. Збір цієї інформації здійснюється через старост груп, шляхом опитування випускників, контактів з керівництвом сільськогосподарських підприємств. Зв'язок із випускниками підтримується і через особисті контакти, також і через контакти з керівництвом підприємств. Назвемо приклади окремих успішних кар'єр випускників кафедри агротехнологій та ґрунтознавства: Бота І.В. - Директор регіональної філії Перспектив «ПрАТ Зернопродукт МХП; Луцяк А.В. - керівник ПП"УКРНАМСАД". З 1.03.2021 здобуває ступінь доктора філософії в аспірантурі ЧНУ; Балан Т.І. виконавчий директор ТЗОВ "ЄВРОХІМСЕРВІС". З 1.09.2020 здобуває ступінь доктора філософії в аспірантурі ЧНУ; Панчук А.А. – головний агроном ФГ «Агроінвестпроект-2005» (Хмельницька обл.); Крижанівський О.М. - провідний агроном ТОВ «Едем-Ф» (Тернопільська обл.); Малженська М.В. - провідний фахівець Чернівецької філії ДУ Держґрунтохорона; Гаврилюк Б.Я. - агроном-дослідник «Контінентал» (Чернівецька обл.); Думіх І.М. – головний спеціаліст БУВР; Трохимчук Ю.М. – зав. лабораторії агрохімічних досліджень у Чернівецькій філії ДУ Держґрунтохорона; Захаровський В.С. - з 1.03.2021 здобув стипендію для навчання в аспірантурі Massey University (New Zealand) на здобуття наукового ступеня PhD.
<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/novini/vipusknik-kafedri-agrotehnologii-ta-runtoznavstva-viborov-stipendiiu-na-navchannia-v-aspiranturi-u-novii-zelandiyi>

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Порядок здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП в ЧНУ регламентовано «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1Ti3xngUzuP-nIcWMsQhijff4G4-x9nux/view>). Порядок моніторингу та удосконалення ОП в університеті деталізований «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/13O1K-SnZkg7h4vlnS8Nhp4uqaDjg_VHY/view). Моніторинг та удосконалення освітніх програм Університету в процесі їх реалізації включають визначення: змісту освітніх програм за результатами останніх досліджень у відповідній галузі знань з метою забезпечення їх відповідності сучасним вимогам; змін потреб суспільства; очікувань, потреб та ступеня задоволення студентів стосовно освітньої програми. Систематичний моніторинг та удосконалення освітніх програм в ЧНУ ім. Ю.Федьковича організовує керівник проектної групи із залученням її членів з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг, формування конкурентоспроможних компетентностей та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для студентів. Освітні програми останнім часом регулярно переглядаються і удосконалюються проектними групами із залученням студентів та інших стейкхолдерів. Зібрана інформація аналізується і освітня програма адаптується для забезпечення її відповідності сучасним вимогам.

Навчальний відділ Університету здійснює попередню оцінку ОП, основною метою якої є перевірка повноти проектних матеріалів і їх відповідності нормативним документам. За результатами перевірки складається звіт, в якому зазначається суть і кількість виявлених невідповідностей, причини їх виникнення, необхідні корективи. Підготовлений пакет документів, разом із результатами попередньої оцінки, передається до Навчально-методичної комісії Вченої ради Університету, яка приймає рішення щодо надання Вченій раді Університету рекомендації по проекту освітньої програми: до затвердження або до відхилення. У випадку необхідності, зокрема при відсутності позитивних висновків на рівні структурного підрозділу, навчально-методична комісія Вченої ради може рекомендувати направити проект Освітньої програми на додаткову експертизу Науково-методичною радою Університету. Були виявлені такі недоліки: окремі силабуси надто короткі з недостатньо чітко сформульованими очікуваними результатами навчання; потребують оновлення засоби унаочнення матеріалів, що вивчаються студентами; низький рівень участі студентів у Всеукраїнських предметних олімпіадах та відсутність участі студентів у міжнародних програмах академічної мобільності.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

В університеті розроблено процедури реагування на зауваження і пропозиції, які виникають в результаті роботи акредитаційних комісій по ОП різних спеціальностей. Висновки цих комісій розглядаються і аналізуються на Вчених і методичних радах університету і його підрозділів. Приймаються відповідні заходи щодо їх усунення. Перед затвердженням ОП спеціальності 201 Агрономія другого (магістерського) рівня вищої освіти, на сайті кафедри агротехнологій та ґрунтознавства було оприлюднено її проект, що забезпечило

широку доступність для всіх стейкхолдерів та дозволило організувати обговорення проекту ОП і змісту її освітніх компонентів. Порівняно з початковим варіантом ОП (до затвердження Стандарту) було розширено склад проектної групи при включенні до неї кваліфікованих науковців-практиків і інших роботодавців, а також за результатами зустрічей із стейкхолдерами та обговорення проекту ОП було розширено перелік вибіркового освітніх компонентів, що забезпечує достатню варіативність даної ОП. ОП спеціальності 201 Агрономія другого (магістерського) рівня вищої освіти акредитується вперше.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Політика університету щодо забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти реалізується через внутрішні процеси забезпечення якості із залученням усіх учасників освітнього процесу. Вона передбачає: участь навчальних структурних підрозділів, керівництва ЗВО та учасників освітнього процесу в реалізації заходів щодо забезпечення якості; практичну реалізацію інноваційних педагогічних та віртуальних технологій в освітньому процесі; культивування академічної доброчесності і свободи; запобігання нетолерантності чи дискримінації щодо студентів та працівників. Безпосереднім виконавцем у моніторингу і забезпеченні якості освіти є професорсько-викладацький склад університету загалом і кожний член колективу зокрема. Керівники кафедр та інших структурних підрозділів організовують реалізацію політики і стратегії університету в забезпеченні якості освіти шляхом ефективного використання потенціалу викладачів та інших співробітників, раціонального використання наявних ресурсів, аналізу і вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти. Максимальне залучення членів академічної спільноти в ЧНУ ім. Ю.Федьковича досягається в процесі розгляду і аналізу цих питань на різних рівнях – засіданнях і методичних семінарах кафедр, засіданнях Вчених рад і методичних рад факультетів/інститутів, Вченої ради та методичної ради університету.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти (СВЗЯО) відповідають:

- на рівні університету - це навчально-методична комісія Вченої ради, яка розробляє концептуальні засади СВЗЯО і політику щодо забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти університету, моніторингу якості навчальної діяльності студентів, моніторингу якості освітньої та наукової діяльності викладачів. До реалізації цих процедур залучені комісія Вченої ради з питань кадрової роботи (забезпечення якості освітньої та наукової діяльності викладачів їх професійного розвитку), центр забезпечення якості освітнього процесу;
- на рівні факультету/інституту - це комісії із забезпечення якості освітніх програм, із забезпечення якості освітнього процесу та діяльності викладачів та моніторингова комісія якості вищої освіти;
- на рівні кафедрі забезпечується викладачами кафедри, відповідальним за методичну роботу кафедри при безпосередньому керівництві гаранта освітньої програми та завідувача кафедри;
- рівень здобувачів вищої освіти – соціологічною лабораторією університету щосеместрово здійснюються соціологічні опитування здобувачів вищої освіти щодо адаптації першокурсників до навчання та оцінка студентської думки щодо покращення організації освітнього процесу в університеті.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ЧНУ зазначено у Статуті університету (Розділ 3. Права та обов'язки засновника. Розділ 4. Завдання, права та обов'язки університету. Роділ 8. Освітній процес та його учасники та ін.)

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWslX3BVdTRSMWoxUjlNb1dRYzFr/view>), «Колективному договорі ЧНУ на 2017-2020 роки»

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZZZheUt3/view>). Вони визначені та конкретизовані відповідно до чинних нормативно-правових актів, які регламентують внутрішній розпорядок у навчальних закладах у «Правилах внутрішнього трудового розпорядку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnZzl5alNOMzRxY3N2dGV2b2Y2SfN1Uk5YMTlJ/view>).

Окремі аспекти прав та обов'язків регулюються в ЧНУ Положеннями:

- про організацію освітнього процесу, про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком;
- про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів;
- про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін;
- про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти та ін.

Ці та інші документи є у вільному доступі на сайті університету у розділі «Навчання»:

<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/soilscience/opp/magistr/OPP_magistr_Agro_2021.pdf

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильною стороною ОП 201 Агрономія вважаємо поєднання класичної університетської освіти з фаховою практичною підготовкою. Базовим підрозділом реалізації ОП в ЧНУ є кафедра агротехнологій та ґрунтознавства. В підготовці магістрів також задіяні кафедри біохімії та біотехнології (ІБХБ), практичної психології і педагогіки та методики початкової освіти (педагогічний факультет), бізнесу та управління персоналом (економічний факультет). В реалізації ОП приймають участь викладачі різних спеціальностей (ґрунтознавство, агрономія, біотехнологія, психологія, педагогіка, екологія, економіка), що забезпечує високий рівень класичної університетської підготовки здобувачів ВО. Всі викладачі на ОП мають науковий ступінь і вчене звання. Рівень наукових досліджень підтверджується активністю викладачів, $\approx 80\%$ яких мають праці у Scopus і WoS. Кафедра агротехнологій та ґрунтознавства пройшла державну атестацію (рівень В) ЗВО в частині провадження ними наукової діяльності за науковим напрямом «Аграрні науки та ветеринарія» (наказ МОНУ №372 від 25.03.2021).

Фахову підготовку забезпечують викладачі-сумісники з великим досвідом роботи в с.-г. ОП спрямована на розвиток креативного мислення, забезпечує різноманітні можливості наукового підходу до організації ефективного функціонування агроєкосистем, дає змогу широкого розвитку дослідницьких компетентностей, забезпечених відповідними практиками. Для викладання дисциплін ОП використовуються лабораторії і біобаза ЧНУ, науково-дослідні поля БДСГДС та УНДСКР. Є необхідний аудиторний фонд, сучасними ТЗН, лабораторне обладнання, програми, доступ до Інтернет, інфраструктура. Магістри мають можливість до працевлаштування за спеціальністю вже під час навчання, для чого їх переводяться на індивідуальну форму навчання. Графіки цієї форми навчання складаються з врахуванням побажань магістрів і можливостей агропідприємств підтримати стажерів в їх роботі над виконанням програми навчання. Перевагою вважаємо і готовність магістрів виконувати дослідження за пропонуваними стейкхолдерами темами. Вся інформація про ОП, ліцензія, обсяги держзамовлення і вартість навчання, роботу приймальної комісії, навчальні ресурси, силабуси, інше), а також про всі нормативні документи ЧНУ (http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20onormdocs) є загальнодоступною. До слабких сторін ОП відносяться: значне навантаження (багатопредметність) на колектив кафедри агротехнологій та ґрунтознавства, який забезпечує викладання більшості дисциплін ОП і необхідність залучення до процесу викладання фахівців за сумісництвом, що ускладнюється через окремі особливості законодавства та можливості ЧНУ; недостатня вмотивованість і рівень володіння англійською мовою створює бар'єри для залучення студентів до програм міжнародної академічної мобільності; обмежені фінансові можливості ЧНУ для залучення фахівців-практиків до освітнього процесу; потреба в оновленні матеріальної бази, найперше, для проведення аналітичних досліджень при виконанні кваліфікаційних робіт.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Місце агрономії окреслене завданнями в досягненні Цілей сталого розвитку, визначених ООН (<https://ukraine.un.org/uk/sdgs>) та розвитку України на період до 2030 року (Указ президента України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>). Сучасними тенденціями сфери Агрономії є задоволення зростаючих потреб у продовольстві та сировині через збільшення населення планети та глобальні процеси; необхідність збереження довкілля та екосистемних послуг, які надаються ґрунтами; досягнення нейтрального рівня деградації земель с.-г. призначення за умов глобальних кліматичних змін. Постійний попит на фахівців в Агрономії та його прогнозований ріст в найближчому часовому відрізку з врахуванням тенденцій освітнього простору диктують необхідність таких конкретних заходів: 1) вдосконалення форм дистанційного та індивідуального навчання; 2) розширення інформаційної компоненти навчального процесу за рахунок використання сучасного програмного забезпечення; 3) використання потенціалу загальнодоступних баз даних в т.ч. ГІС та результатів дистанційного зондування у, найперше, процесах прогнозування для модулів відповідних освітніх компонентів; 4) розвитку креативних здатностей випускників і їх вміння застосовувати наукові здобутки на практиці, бути з'єднуючою ланкою між наукою та агровиробництвом. Триватиме співпраця з стейкхолдерами щодо вдосконалення ОП за найкоротший час. Планується використання можливостей агропідприємств для організації спільних наукових розробок, перш за все, при виконанні магістерських кваліфікаційних робіт та ресурсів агропідприємств для впровадження елементів дуальної освіти. Необхідне посилення співпраці з закордонними університетами, з якими вже укладені ЧНУ ім. Ю.Федьковича угоди про партнерство і співробітництво (Яський університет сільськогосподарських наук та ветеринарної медицини «Іон Іонеску де ла Брад»; Університет природничих наук м. Люблін) та щодо програми подвійних дипломів з Словацьким аграрним університетом у місті Нітра) щодо академічного обміну. ЧНУ ім. Ю.Федьковича створює студентський студентський Erasmus осередок, що дозволить створити всеукраїнське студентське Erasmus об'єднання. ([http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=14858](http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=14858)).

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Петришин Роман Іванович

Дата: 06.09.2021 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Дипломовання	навчальна дисципліна	<i>dyplomuvannya.pdf</i>	nCFW/UYP5xF43U3ZdjQuCoyFcqrO4AhSHz/F+aRsm0o=	Обладнана хімічна лабораторія (необхідний набір хімічного посуду та устаткування; хімічні реактиви відповідно до плану лабораторних досліджень); щоденник і зошит первинних матеріалів; комп'ютери; програмне забезпечення для моделювання, картографування. Мультимедійний проектор
Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології	навчальна дисципліна	<i>Syllabus_regeneration_zemlerobstvo (1).pdf</i>	yqrOg5BmIfKeBOCMHjLfFhiDZVaqoNK/Y/QMszY6+o=	- Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення
Стале управління ґрунтами і відновлення деградованих ґрунтів	навчальна дисципліна	<i>syllabus_stale_upravlinnia.pdf</i>	oagolabE4YUZ5ErRGxfBIOBjRMhfJ2W7IcFvFQ/zJso=	- Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення; - закон України Про збереження ґрунтів та охорону їх родючості; Закону України "Про державний контроль за використанням та охороною земель"; інші ресурси сайтів zakon.rada.gov.ua та fao.org; світова база даних про ґрунти; бази даних про показники ґрунтів у вільному доступі; ДСТУ України в частині оцінювання ґрунтів на землях с.-г. призначення; мультимедійні ресурси Продовольчої та сільськогосподарської організації; протоколи зі сталого оцінювання та управління ґрунтами; Медведев В.В. і інші. Деградація ґрунтів у світі, досвід її попередження і подолання., 2018. – 168 с.; Концепція досягнення нейтрального рівня деградації земель / За ред С.А.Балука, В.В.Медведева, М.М.Мірошниченка., 2018 – 32 с. Методика проведення агрохімічної паспортизації земель с.-г. призначення / За ред. І.П.Яцука, С.А.Балука.– 108 с. Методика визначення агропромислових груп ґрунтів (для нормативно-грошової оцінки) / За наук.редакцією В.Б.Солов'я., 2020 – 244 с.
Діагностика, класифікація і номенклатура ґрунтів	навчальна дисципліна	<i>Syllabus_WRB.pdf</i>	QCXqGdDHgEZmSRQCQRca3PGls/zlrpjYi+jD89aomCc=	- Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення Польчина С. М. Основні типи ґрунтів у системі WRB. Навчальний посібник. — Частина 1, 2. — Чернівці : Рута, 2007. Польчина С.М., Нікорич В.А. (український переклад) Світова реферативна база ґрунтових ресурсів 2006. Переклад з англійської. Рим: ФАО, 2006; Чернівці: Рута, 2007 – 200 с. • International Union of Soil Sciences (IUSS) • IUSS Commission Soil Classification • Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) •

				International Soil Reference and Information Centre (ISRIC) • ISRIC World Soil Museum • Share your soils
Помологія та ампелографія	навчальна дисципліна	<i>syllabus_pomologia.pdf</i>	dOBvcvn7XLZMUg9YdhB6MIaQvEtbiCeC4sXBIPa64s8=	- Мультимедійний проєктор; - Методичне забезпечення
Моделі деградаційних явищ у ґрунті	навчальна дисципліна	<i>syllabus_model_deg radation.pdf</i>	E1OWTId8X+aLPYB PixEqz/bOzH51bZrGs mo0OiCj1Oc=	Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проєктор; Методичне забезпечення: Moodle 3.26 – система електронного навчання; Землеробство та меліорація: [підручник для вищ. навч. закл.] / І.І.Назаренко, І.С.Смага, С.М.Польчина, В.Р.Черлінка. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 543 с. (зрифт МОНУ); Черлінка В. Р. Геоінформаційні системи в картографуванні ґрунтового покриву / В.Р.Черлінка, Ю.М.Дмитрук. – Навчальний посібник. – Частина 1. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 100 с.; Neteler M., Mitasova H. Open Source GIS: A GRASS GIS Approach. – 3 edition. – New York : Springer US, 2008. – Vol. 773 of The International Series in Engineering and Computer Science. – 406 p.; Malone, Brendan P., Budiman Minasny, and Alex B. McBratney. Using R for digital soil mapping. Vol. 35. Basel, Switzerland: Springer International Publishing, 2017. 271 p. Програмне забезпечення: вільні геоінформаційні системи QGIS 3.16 та GRASS 7.8
Система управління ґрунтовими ресурсами агроландшафтів	навчальна дисципліна	<i>syllabus_systema_u pravlinnia.pdf</i>	kWNl1dgrNecP8DeK UIVgWVvMLVj5f1654 PeUnJ+3mttw=	- Мультимедійний проєктор; - Методичне забезпечення Інформаційні ресурси сайтів zakon.rada.gov.ua та fao.org, а також бази даних про показники ґрунтів у вільному доступі; ДСТУ України в частині оцінювання ґрунтів на землях с.-г. призначення; мультимедійні ресурси Продовольчої та сільськогосподарської організації; протоколи зі сталого оцінювання та управління ґрунтами.
Педагогіка і психологія вищої школи	навчальна дисципліна	<i>syllabus_pedagogika _psych_HS.pdf</i>	7DuoZeHboj3hFiSJH buabSE9yDyArd5PN9 nsxNgriAHk=	- Мультимедійний проєктор; - Методичне забезпечення; - Закон України “Про вищу освіту” 1. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Дніпропетровськ, 2014. – 416 с. 2. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. – 360 с. 3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 486 с. 4. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с. 5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-ге вид. К.: Каравела, 2008. 352 с. 6. Фіцула М.М.

				<i>Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Академвидав, 2010. 456 с.</i>
Методика викладання в вищій школі	навчальна дисципліна	<i>metod_vyklad_HS.pdf</i>	nhat6WHC7OfFp/W2AcZYyfOLpmUT9/Fp+/DVj+woFZg=	- Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення 1. 1. Методичні рекомендації по впровадженню модульно-рейтингової технології навчально-творчої діяльності студентів (із дисциплін управлінського циклу) для викладачів вищих аграрних навчальних закладів / Укл. В.М. Нагаєв / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2002. – 76 с. 2. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Укл. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков. – К.: Вид-во НМЦВО МОНУ. 2004. – 3. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
Підприємництво в аграрних формуваннях	навчальна дисципліна	<i>syllabus_pidpnyemnytstvo_v_agro.pdf</i>	KR4sNS+Twn7iY/9scQ223iilYeESSsbHnWk6Dfh9FMY=	- Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення: Moodle 3.26 – система електронного навчання; Дронь Ю.С. Маркетинг агрохімічного обслуговування: [методичні рекомендації до практичних робіт] / Укл. Ю.С.Дронь, В.Р.Черлінка, І.І.Казімір. – Чернівці. – 2010. – 52 с.; Оцінка вартості та ефективності використання землі: метод. реком. до практич. занять/ Укл. І.С.Смага, В.Р. Черлінка. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012. - 40 с.; Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навч. посібник / М. М. Ільчук, Т. Д. Іщенко, В. К. Збарський та ін.: За ред. М. М. Ільчука. –К.: Вища освіта. 2002. – 398 с.
Аграрні ринки і ризики виробництва продовольства	навчальна дисципліна	<i>syllabus_agrarnirynky.pdf</i>	DYEnvNlCYKynljDBjqtObbqvS+vQLMnGEz4uCC7Lx1k=	- Мультимедійний проектор; Комп'ютери – 10 шт; - Методичне забезпечення; 1. Березін О.В. Проблему формування продовольчого ринку України: монографія / О.В. Березін. – К.: Вища школа, 2002. – 211 с. 2. Васильчак С.В. Формування та розвиток регіонального ринку молока і молочних продуктів: монографія / С.В. Васильчак. – Львів: НВФ "Українські технології", 2005. – 240 с. 3. Гришко В.В. Основи ринкових відносин / В.В. Гришко, В.М. Рабитина. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – 400 с. 4. Губський Б.В. Аграрний ринок / Б.В. Губський. – К.: Нора-прінт, 1998. – 203 с. 5. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України / Верховна Рада України. – К.: Парламентське видавництво, 2009. – 29 с. 6. Формування та розвиток підприємств агропромислового виробництва: посіб. у питаннях та відповідях / За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ УААН, 1999. –

Інноваційні технології агровиробництва	навчальна дисципліна	innovatsiyni_tehnologii_agrovyrubnytstva.pdf	uRmMo7fDVX2T5HviOixHUSFfpm9KIPvdXR741pGyvJ4=	362 с. - Мультимедійний проєктор; Комп'ютери – 10 шт; - Методичне забезпечення; - 1. Агробізнес України – 2014 [Електронний ресурс] // Інфографічний довідник : [сайт]. – Режим доступу: http://agrex.gov.ua/wp-content/uploads/Infografika-silskogo-gospodarstva-Ukrayini-vid-BakerTilly-ta-Latifundist.pdf . 2. Дем'яненко С. І. Інноваційне зростання – основа стабільності агропромислового комплексу / С. І. Дем'яненко // Наука та інновації. Сільськогосподарські і аграрні технології. – 2005. – Т. 1. – Вип. 1. – С. 87–98. (DOI: 10.15407). 3. Інноваційні технології в тваринництві [Електронний ресурс] // Журнал "Тваринництво України". – 2014. – № 6. – Режим доступу: http://minagro.gov.ua/system/files/Стаття%20щодо%20інновацій%20в%20тваринництві.pdf . 4. Інноваційні трансформації аграрного сектора економіки : [монографія] / [О. В. Шубравська, Л. В. Молдован, Б. Й. Пасхавер та ін.]; за ред. д-ра екон. наук О. В. Шубравської ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2012. – 496 с. 5. Крачок Л. І. Новітні технології в сільському господарстві: проблеми і перспективи впровадження [Електронний ресурс] / Л. І. Крачок // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2013. – № 3.6. Отвальний плуг, Mini-Till, No-Till. Плюсы и минусы трех технологий – какая технология перспективней? [Электронный ресурс] // Журнал "Зерно". – Режим доступа: http://agro.ures.ua/articles/detail.php?ID=7507 . 7. Петров В. М. Технічне забезпечення інноваційних технологій у рослинництві / В. М. Петров // Економіка АПК. – 2013. – № 2. – С. 100. 8. Система нульового обробітку землі [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%Do%B8%BC%D0%BB%D1%96 . 9. "Стрип-тілл": шляхом проб і помилок [Електронний ресурс] // Український журнал з питань агробізнесу "Пропозиція". – 2015. – № 2. – Режим доступу: http://www.propozitsiya.com/?page=146&itemid=4105 .
Біотехнології в агровиробництві	навчальна дисципліна	biotechnologii_v_agrovyrubnytstvi.pdf	RhTdyTMO+QNxYMk3Oq6SQAaL544wlE9K1ujB8a5l5Qk=	Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проєктор; - Методичне забезпечення; - лабораторні прилади для проведення лабораторних досліджень біотехнологічних процесів.
Науково-дослідна практика	практика	syllabus_nauk_doslid_d_prakt.pdf	toejAU6BlpoIcAv/clP3HtaJCOLBF4EiC9efCANUF5I=	біобазу „Жучка”, Українська науково-дослідна станція карантину рослин ІЗР НААН,

				Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН, Чернівецька філія ДУ «Держгрунтохорона», МХП «Перспектив», ТОВ «ЛЮД-ВІК АГРО», Договори про співпрацю із агропідприємствами.; нормативно-довідкові матеріали; елементи унаочнення, бланки описів, Обладнана хімічна лабораторія (необхідний набір хімічного посуду та устаткування; хімічні реактиви відповідно до плану лабораторних досліджень) - прилади: електронні ваги, рН-метр.
Виробничо-наукова практика	практика	<i>syllabus_nauk_vyro_b_prakt.pdf</i>	2osSUsaPTUNDBGaR7F8YuTWjj7Zxa3ZHzXw+K7vdoM=	біобазу „Жучка”, Українська науково-дослідна станція карантину рослин ІЗР НААН, Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН, Чернівецька філія ДУ «Держгрунтохорона», МХП «Перспектив», ТОВ «ЛЮД-ВІК АГРО», Договори про співпрацю із агропідприємствами.; нормативно-довідкові матеріали; елементи унаочнення, бланки описів.
Прогнозування і програмування врожайів	навчальна дисципліна	<i>syllabus_program_urojaj_2021.pdf</i>	VfiHEF9iN4mUv9m91dOw1bYujwddV11Dv7zfwNABn5s=	Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення: Moodle 3.26 – система електронного навчання; Черлінка В.Р. Проектування системи удобрення польових культур: Методичні рекомендації /Укл. В.Р.Черлінка, І.С.Смага – Чернівці: Рута, 2004. – 48 с.; Програмне забезпечення: Microsoft Office Excel
Інтегровані системи захисту рослин	навчальна дисципліна	<i>syllabus_integr_sysem_zahystu_roslyn.pdf</i>	fjhcaqsL76LI7i4tF1xXznk8GMDAisbuqNbJ8R2xvV8=	Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення; - Програмне забезпечення, - Закон України «Про захист рослин», Закон України «Про пестициди і агрохімікати», -Довідник із захисту рослин / За ред. М.П.Лісового. - К.: Урожай, 1999. - 711 с. 2. Євтушенко М.Д., Марютін Ф.М., Туренко В.П., Жеребко В.М., Секун М.П. Фітофармакологія.- К.: Вища школа, 2004.- 432с. 3. Інтегрована система захисту зернових культур від шкідників, хвороб та бур'янів / А.К. Ольховська-Буркова, Ж.П. Шевченко, Е.М. Лукьянова та ін.; За ред. А.К. ОльховськоїБуркової, Ж.П. Шевченко. – К.: Урожай, 1990. – 280 с.: іл. 4. Інтегрований захист рослин. Проблеми і перспективи / Матеріали між нар. наук.-практ. Конференції, Київ, 13-16 листопада 2006 р.- К.: Колобіг, 2006.- 280 с. 5. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: Навчальний посібник / М.О. Білик, М.Д. Євтушенко, Ф.М. Марютін, В.К. Пантелеев, В.П. Туренко; За ред. д-ра біол. наук, проф. В.К. Пантелеева. – Харків: Еспада, 2005. – 672 с. 6. Косилович Г.О. Інтегрований

				<p>захист рослин: навчальний посібник / Г.О. Косилович, О.М. Коханець – Львів: Львівський нац. аграрний ун-т, 2010.-165с. 7. Марютін, Ф. М. Фітопатологія: навчальний посібник /Ф. М. Марютін, В. К. Пантелеев, М. О. Білик. - Х. : Еспада, 2008. - 552 с. 8. Переситкін В.Ф. Сільськогосподарська фітопатологія. -К.: Аграрна освіта, 2000.- 415с. 9. Сільськогосподарська ентомологія: Підручник / За ред. Б.М. Литвинова, М.Д. Євтушенка. - К.: Вища освіта, 2005. -511 с. 10. Трибель С.О. Стратегічні культури / С.О. Трибель, С.В. Ретьман, О.І. Борзих, О.О. Стригун. За редакцію С.О. Трибеля. – К.: Фенікс, Колобіг, 2012. – 368 с. 11. Фітофармакологічний довідник / За ред. М.Д. Євтушенка, Ф.М. Марютіна.- Харків, 2000.- 512 с.</p>
Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	навчальна дисципліна	<i>syllabus_nauk_suprov_v_agronom.pdf</i>	DFIYui8jroQpV4lzh9Vq4dvqBJHxVRYhP VvOX9GDmVs=	<p>Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проектор; - Методичне забезпечення; - Програмне забезпечення; - Закон України про наукову і науково-технічну діяльність Лісовал А.Г. Методи агрохімічних досліджень. – К.: НАУ, 2001. – 247 с. 2. Польчина С.М. Методика польового дослідження [Текст]: навч. посіб. / С. М. Польчина, Т. І. Цвик; М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2008.- 81 с. 3. Мосейченко В.Ф., Єценко В.О. Основи наукових досліджень в агрономії. – Київ, 1994. – 330 с 4. Мосейченко В.Ф. Основи наукових досліджень у плодівництві, овочівництві, виноградарстві та технології зберігання плодовоовочевої продукції. – К.: НКМВО,1992. – 363 с</p>
Грунтові інформаційні системи і точне землеробство	навчальна дисципліна	<i>syllabys_SIS_PrecisFarm.pdf</i>	4nXIrac+oGI9KtdsP sZ+e2V4y6V8vGiNwnNXEa8k9A=	<p>- Комп'ютери – 10 шт; - Мультимедійний проектор; Методичне забезпечення: Moodle 3.26 – система електронного навчання; Землеробство та меліорація: [підручник для вищ. навч. закл] / І.І.Назаренко, І.С.Смага, С.М.Польчина, В.Р.Черлінка. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 543 с. (зрифт МОНУ); Черлінка В. Р. Геоінформаційні системи в картографуванні ґрунтового покриву / В.Р.Черлінка, Ю.М.Дмитрук. – Навчальний посібник. – Частина 1. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 100 с.; Черлінка В.Р. Інформаційні системи в землеустрої: [навчальний посібник] / Укл.: В.Р.Черлінка, Р.І.Беспалько, І.І.Казімір. - Частина 1. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 88 с.; Черлінка В.Р. Інформаційні системи в землеустрої: [навчальний посібник] / Укл.: В.Р.Черлінка, Р.І.Беспалько, І.І.Казімір. - Частина 2. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 92 с. Програмне забезпечення: вільні геоінформаційні системи QGIS</p>

Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	навчальна дисципліна	<i>syllabus_agroconsalting_biznes_model.pdf</i>	+IWa/LcBjDDpsE8nA3oQfOgJ1ro9sLbM9rLRIYJXYCU=	3.16 та GRASS 7.8 Мультимедійний проектор; - Комп'ютери - 10 шт; - нормативно-довідкові матеріали; - Методичне забезпечення Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. - К.: ІАН, 2001.- 216с. 2. Галич О.А., Сосновська О.О. Сільськогосподарське дорадництво. Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 368 с. 3. Верба В.А., Решетняк Т.І. Організація консалтингової діяльності: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 244 с. 4. Основи аграрного консалтингу: Підручник / М.Ф. Кропивко, Т.П. Кальна-Дубінюк, М.Ф. Безкровний, І.М. Криворучка. - К.: Освітня книга, 2006. - 224 с. 5. Корінець Р.Я. Сільськогосподарське дорадництво: запитання та відповіді / Інститут сільського розвитку. - Київ, 2003.-23 с.
Якість ґрунтів та їх оцінка	навчальна дисципліна	<i>Syllabus_soil_quality.pdf</i>	JsHoOcNZqGx3TsirpgeCapOC2ZEyZK6GRolSu/j6eo=	- Мультимедійний проектор; - Комп'ютери - 10 шт; - Методичне забезпечення; - інтерактивні засоби; Базовий підручник: Чорний С.Г. Оцінка якості ґрунтів: навчальний посібник / С.Г. Чорний. – Миколаїв: МНАУ, 2018. – 233 с
Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)	підсумкова атестація	<i>Силабус_Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота).pdf</i>	ngAfCwZk+GpZI5sCdSyxYRhhNib58n+W R97WffpZbCY=	Мультимедійний проектор

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
34540	Шевчук Кристина Дмитрівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи	Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2003, спеціальність: 010102 Початкове навчання, Диплом кандидата наук ДК 055265, виданий 14.10.2019,	17	Педагогіка і психологія вищої школи	Кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 – «Теорія та методика виховання». Диплом ДК №055265, протокол № 5906/1 від 14.10.2009 р. Тема кандидатської дисертації: «Формування у молодших школярів ціннісного ставлення до рідного краю». - Доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти. Атестат 12 ДЦ

				Атестат доцента 12ДЦ 025951, виданий 01.07.2011			№025951, протокол 4/08-Д від 01.07.2011 р.
34540	Шевчук Кристина Дмитрівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи	Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2003, спеціальність: 010102 Початкове навчання, Диплом кандидата наук ДК 055265, виданий 14.10.2019, Атестат доцента 12ДЦ 025951, виданий 01.07.2011	17	Методика викладання в вищій школі	Кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 – «Теорія та методика виховання». Диплом ДК №055265, протокол № 5906/1 від 14.10.2009 р. Тема кандидатської дисертації: «Формування у молодших школярів ціннісного ставлення до рідного краю». - Доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти. Атестат 12 ДЦ №025951, протокол 4/08-Д від 01.07.2011 р.
73889	Дмитрук Юрій Михайлович	завідувач кафедри, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом доктора наук ДД 005803, виданий 12.04.2007, Диплом кандидата наук КН 009227, виданий 21.11.1995, Атестат доцента ДЦ 005386, виданий 29.05.1997	34	Дипломовання	Кандидат с.-г. наук 06.01.03 - агрогрунтознавство і агрофізика «Залежність вмісту важких металів від еродованості та властивостей чорноземів опідзолених і сірих лісових ґрунтів Західного Лісостепу України» Диплом КНН№009227 від 21.11.1995 р. Національний аграрний університет ВАК України Доктор біологічних наук 03.00.18- грунтознавство Біогеохімія ґрунтового покриву природно- антропогенних екосистем Західно- Українського краю та Українських Карпат диплом ДД №005803 ВАК України від 12.04.2007 Атестат доцента кафедри грунтознавства і агробізнесу ДЦ АР №005386 від 29.05.1997р Атестат професора кафедри грунтознавства та землепорядкування 12ПР №005827 від 23.12.2008 р. Підручники, посібники, методичні вказівки та розробки, монографії, статті у фахових виданнях і

							виданнях, які індексуються Scopus і WoS
57193	Кифяк Вікторія Іванівна	доцент, Основне місце роботи	Економічний факультет	Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2009, спеціальність: 0501 Економіка підприємства, Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2010, спеціальність: 060101 Правознавство, Диплом кандидата наук ДК 019764, виданий 14.02.2014, Атестат доцента АД 002477, виданий 23.04.2019	12	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	Кандидат економічних наук, 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, диплом ДК №019764. Тема дисертації: «Інституційний механізм розвитку аграрного сектора національної економіки», Доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом АД №002477 Сертифікат APTIS, BritishCouncil, який підтверджує високий рівень володіння англійською мовою – B2, у 2018 році.
57193	Кифяк Вікторія Іванівна	доцент, Основне місце роботи	Економічний факультет	Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2009, спеціальність: 0501 Економіка підприємства, Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2010, спеціальність: 060101 Правознавство, Диплом кандидата наук ДК 019764, виданий 14.02.2014, Атестат доцента АД 002477, виданий 23.04.2019	12	Підприємництво в аграрних формуваннях	Кандидат економічних наук, 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, диплом ДК №019764. Тема дисертації: «Інституційний механізм розвитку аграрного сектора національної економіки», Доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом АД №002477 Сертифікат APTIS, BritishCouncil, який підтверджує високий рівень володіння англійською мовою – B2, у 2018 році.
38642	Романюк Василь Васильович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом кандидата наук ДК 015568, виданий 03.07.2002,	19	Помологія та ампелографія	к.б.н. спеціальність 03.00.05 – ботаніка <i>Rhodiola rosea</i> L.в Українських Карпатах (еколого-ценогенні

				Атестат доцента ДЦ 014216, виданий 21.04.2005			особливості, охорона та раціональне використання Диплом ДК 015568 (03/07/2002) доцент кафедри грунтознавства та землепорядкування Атестат доцента 02ДЦ 014216
38642	Романюк Василь Васильович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом кандидата наук ДК 015568, виданий 03.07.2002, Атестат доцента ДЦ 014216, виданий 21.04.2005	19	Інтегровані системи захисту рослин	к.б.н. спеціальність 03.00.05 – ботаніка Rhodiola rosea L.в Українських Карпатах (еколого-ценотичні особливості, охорона та раціональне використання Диплом ДК 015568 (03/07/2002) доцент кафедри грунтознавства та землепорядкування Атестат доцента 02ДЦ 014216
38642	Романюк Василь Васильович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом кандидата наук ДК 015568, виданий 03.07.2002, Атестат доцента ДЦ 014216, виданий 21.04.2005	19	Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	к.б.н. спеціальність 03.00.05 – ботаніка Rhodiola rosea L.в Українських Карпатах (еколого-ценотичні особливості, охорона та раціональне використання Диплом ДК 015568 (03/07/2002) доцент кафедри грунтознавства та землепорядкування Атестат доцента 02ДЦ 014216
57193	Кифяк Вікторія Іванівна	доцент, Основне місце роботи	Економічний факультет	Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2009, спеціальність: 0501 Економіка підприємства, Диплом магістра, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, рік закінчення: 2010, спеціальність: 060101 Правознавство, Диплом кандидата наук ДК 019764, виданий 14.02.2014, Атестат доцента АД 002477, виданий 23.04.2019	12	Аграрні ринки і ризики виробництва продовольства	Кандидат економічних наук, 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, диплом ДК №019764. Тема дисертації: «Інституційний механізм розвитку аграрного сектора національної економіки», Доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом АД №002477 Сертифікат APTIS, BritishCouncil, який підтверджує високий рівень володіння англійською мовою – B2, у 2018 році.

41636	Нікорич Володимир Андрійович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1994, спеціальність: 31.01 Агрохімія і ґрунтознавство, Диплом кандидата наук ДК 004654, виданий 13.10.1999, Атестат доцента ДЦ 000436, виданий 24.12.2003	25	Діагностика, класифікація і номенклатура ґрунтів	к.б.н. спеціальність 03.00.16 – екологія Екологія та динаміка мікрофлори бурувато-підзолистих оглеєних ґрунтів південного Передкарпаття еталонних і антропогенно-трансформованих біогеоценозів Диплом ДК 004654 (13/10/1999) доцент кафедри ґрунтознавства та землевпорядкування Атестат доцента 02ДЦ 000436 (24/12/2003)
41636	Нікорич Володимир Андрійович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1994, спеціальність: 31.01 Агрохімія і ґрунтознавство, Диплом кандидата наук ДК 004654, виданий 13.10.1999, Атестат доцента ДЦ 000436, виданий 24.12.2003	25	Якість ґрунтів та їх оцінка	к.б.н. спеціальність 03.00.16 – екологія Екологія та динаміка мікрофлори бурувато-підзолистих оглеєних ґрунтів південного Передкарпаття еталонних і антропогенно-трансформованих біогеоценозів Диплом ДК 004654 (13/10/1999) доцент кафедри ґрунтознавства та землевпорядкування Атестат доцента 02ДЦ 000436 (24/12/2003)
86046	Худий Олексій Ігорович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет імені Ю. Федьковича, рік закінчення: 1999, спеціальність: 070402 Біологія, Диплом доктора наук ДД 008878, виданий 15.10.2019, Диплом кандидата наук ДК 031910, виданий 15.12.2005, Атестат доцента ДЦ 021996, виданий 23.12.2008	18	Інноваційні технології агропромисловості	Доцент кафедри зоології 12ДЦ 021996 від 2008 р. Доктор біологічних наук 03.00.20 – біотехнологія «Біотехнологічні засади збереження та відтворення рибних ресурсів водойм Карпатського регіону» ДД№008878 від 15.10.2019 член наукової комісії наукової ради МОН України – секція 23 «Наукові проблеми сільського, лісового і садово-паркового господарства, ветеринарії». Наказ МОН від 20 червня 2019 р. № 859 «Про затвердження складу наукової ради Міністерства освіти і науки України, переліку та персонального складу секцій за фаховими

							напрямами» https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-skladu-naukovoyi-radi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-pereliku-ta-personalnogo-skladu-sekcij-za-fahovimi-napryamami
86046	Худий Олексій Ігорович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет імені Ю. Федьковича, рік закінчення: 1999, спеціальність: 070402 Біологія, Диплом доктора наук ДД 008878, виданий 15.10.2019, Диплом кандидата наук ДК 031910, виданий 15.12.2005, Атестат доцента ДЦ 021996, виданий 23.12.2008	18	Біотехнології в агровиробництві	Доцент кафедри зоології 12ДЦ 021996 від 2008 р. Доктор біологічних наук 03.00.20 – біотехнологія «Біотехнологічні засади збереження та відтворення рибних ресурсів водойм Карпатського регіону» ДД№008878 від 15.10.2019 член наукової комісії наукової ради МОН України – секція 23 «Наукові проблеми сільського, лісового і садово-паркового господарства, ветеринарії». Наказ МОН від 20 червня 2019 р. № 859 «Про затвердження складу наукової ради Міністерства освіти і науки України, переліку та персонального складу секцій за фаховими напрямами» https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-skladu-naukovoyi-radi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-pereliku-ta-personalnogo-skladu-sekcij-za-fahovimi-napryamami
30743	Черлінка Василь Романович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1998, спеціальність: 130101 Агрохімія і ґрунтознавство, Диплом доктора наук ДД 008674, виданий 20.06.2019, Диплом кандидата наук ДК 013341, виданий 13.02.2002, Атестат доцента ДЦ	20	Моделі деградаційних явищ у ґрунті	Кандидат біологічних наук 03.00.27 (03.00.18)- ґрунтознавство «Обґрунтування агроекологічної відповідності моделей ґрунтової родючості та її факторів вимогам польових культур» ДКО13341 від 13.02.02 Доктор біологічних наук 03.00.18- ґрунтознавство «Цифрові моделі рельєфу в ґрунтознавстві: теоретико-методологічні основи та практичне застосування»

				018393, виданий 24.10.2007			ДД 008674 від 20.06.19 Диплом доцента кафедри грунтознавства та землепорядкування ДЦ 018393 від 24.10.07
30743	Черлінка Василь Романович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1998, спеціальність: 130101 Агрохімія і грунтознавство , Диплом доктора наук ДД 008674, виданий 20.06.2019, Диплом кандидата наук ДК 013341, виданий 13.02.2002, Атестат доцента ДЦ 018393, виданий 24.10.2007	20	Прогнозування і програмування врожаїв	Кандидат біологічних наук 03.00.27 (03.00.18)- грунтознавство «Обґрунтування агроекологічної відповідності моделей грунтової родючості та її факторів вимогам польових культур» ДКО13341 від 13.02.02 Доктор біологічних наук 03.00.18- грунтознавство «Цифрові моделі рельєфу в грунтознавстві: теоретико- методологічні основи та практичне застосування» ДД 008674 від 20.06.19 Диплом доцента кафедри грунтознавства та землепорядкування ДЦ 018393 від 24.10.07
30743	Черлінка Василь Романович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1998, спеціальність: 130101 Агрохімія і грунтознавство , Диплом доктора наук ДД 008674, виданий 20.06.2019, Диплом кандидата наук ДК 013341, виданий 13.02.2002, Атестат доцента ДЦ 018393, виданий 24.10.2007	20	Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство	Кандидат біологічних наук 03.00.27 (03.00.18)- грунтознавство «Обґрунтування агроекологічної відповідності моделей грунтової родючості та її факторів вимогам польових культур» ДКО13341 від 13.02.02 Доктор біологічних наук 03.00.18- грунтознавство «Цифрові моделі рельєфу в грунтознавстві: теоретико- методологічні основи та практичне застосування» ДД 008674 від 20.06.19 Диплом доцента кафедри грунтознавства та землепорядкування ДЦ 018393 від 24.10.07
73889	Дмитрук Юрій Михайлович	завідувач кафедри, Основне	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом доктора наук ДД 005803,	34	Стале управління ґрунтами і	Кандидат с.-г. наук 06.01.03 - агрогрунтознавство і

		місце роботи		виданий 12.04.2007, Диплом кандидата наук КН 009227, виданий 21.11.1995, Атестат доцента ДЦ 005386, виданий 29.05.1997		відновлення деградованих ґрунтів	агрофізика «Залежність вмісту важких металів від еродованості та властивостей чорноземів опідзолених і сірих лісових ґрунтів Західного Лісостепу України» Диплом КНН№009227 від 21.11.1995 р. Національний аграрний університет ВАК України Доктор біологічних наук 03.00.18- ґрунтознавство Біогеохімія ґрунтового покриву природно-антропогенних екосистем Західно-Українського краю та Українських Карпат диплом ДД №005803 ВАК України від 12.04.2007 Атестат доцента кафедри ґрунтознавства і агробізнесу ДЦ АР №005386 від 29.05.1997р Атестат професора кафедри ґрунтознавства та землевпорядкування 12ПР №005827 від 23.12.2008 р. Підручники, посібники, методичні вказівки та розробки, монографії, статті у фахових виданнях і виданнях, які індексуються Scopus і WoS
41636	Нікорич Володимир Андрійович	доцент, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом спеціаліста, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича, рік закінчення: 1994, спеціальність: 31.01 Агрохімія і ґрунтознавство , Диплом кандидата наук ДК 004654, виданий 13.10.1999, Атестат доцента ДЦ 000436, виданий 24.12.2003	25	Регенеративне землеробство та ресурсозберігаючі агротехнології	к.б.н. спеціальність 03.00.16 – екологія Екологія та динаміка мікрофлори бурваторно-підзолистих оглеєних ґрунтів південного Передкарпаття еталонних і антропогенно-трансформованих біогеоценозів Диплом ДК 004654 (13/10/1999) доцент кафедри ґрунтознавства та землевпорядкування Атестат доцента 02ДЦ 000436 (24/12/2003)
73889	Дмитрук Юрій Михайлович	завідувач кафедри, Основне місце роботи	Інститут біології, хімії та біоресурсів	Диплом доктора наук ДД 005803, виданий 12.04.2007, Диплом	34	Система управління ґрунтовими ресурсами агроландшафтів	Кандидат с.-г. наук 06.01.03 - агроґрунтознавство і агрофізика «Залежність вмісту важких металів від

			кандидата наук КН 009227, виданий 21.11.1995, Атестат доцента ДЦ 005386, виданий 29.05.1997		еродованості та властивостей чорноземів опідзолених і сірих лісових ґрунтів Західного Лісостепу України» Диплом КНН ⁰ 009227 від 21.11.1995 р. Національний аграрний університет ВАК України Доктор біологічних наук 03.00.18- ґрунтознавство Біогеохімія ґрунтового покриву природно-антропогенних екосистем Західно-Українського краю та Українських Карпат диплом ДЦ №005803 ВАК України від 12.04.2007 Атестат доцента кафедри ґрунтознавства і агробізнесу ДЦ АР №005386 від 29.05.1997р Атестат професора кафедри ґрунтознавства та землевпорядкування 12ПР №005827 від 23.12.2008 р. Підручники, посібники, методичні вказівки та розробки, монографії, статті у фахових виданнях і виданнях, які індексуються Scopus і WoS
--	--	--	---	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ПРН 20. Застосовувати математичні методи аналізу результатів досліджень.	☐	Якість ґрунтів та їх оцінка	пояснення, лекція, інструктаж, візуалізація, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, моделювання, розрахунки, аналіз результатів	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен
		Ґрунтові інформаційні системи і точне	розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, вправи,	усне опитування, письмове опитування, експрес-

		землеробство	розв'язування ситуаційних задач, лабораторна робота, робота з літературою моделювання, розрахунки, аналіз результатів.	опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання завдань, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Прогнозування і програмування врожаїв	лекція, лабораторна робота, робота з літературою, спостереження, складання опорних нотаток, пояснення, вправи, розв'язування ситуаційних задач, складання висновків.	письмове опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, виконання завдань, екзамен
		Дипломування	пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи
		Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)	Дискусія	звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи
<p><i>ПРН 18. Давати оцінку доцільності та можливості застосування нових технологій і технологічних заходів з урахуванням екологічної безпеки.</i></p>	☐	Якість ґрунтів та їх оцінка	пояснення, лекція, інструктаж, візуалізація, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, моделювання, розрахунки, аналіз результатів	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання підготовки презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен
		Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство	розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, вправи, розв'язування ситуаційних задач, лабораторна робота, робота з літературою моделювання, розрахунки, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання завдань, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Інтегровані системи захисту рослин	лекція, пояснення, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань,	експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і

			демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, моделювання, розрахунки, аналіз результатів. складання висновків.	самоаналіз, екзамен, звіт про виконану роботу.
		Прогнозування і програмування врожаїв	лекція, лабораторна робота, робота з літературою, спостереження, складання опорних нотаток, пояснення, вправи, розв'язування ситуаційних задач, складання висновків.	письмове опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, виконання завдань, екзамен
<i>ПРН 17. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.</i>	☒	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 16. Вибирати оптимальну стратегію ведення наукових досліджень та господарювання в агрономії залежно від комплексу умов.</i>	☒	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 15. Володіти основами бізнесового проектування і маркетингового оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.</i>	☒	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 14. Застосовувати отримані знання й практичні навички, адаптувати результати наукових досліджень під час впровадження і створення нових агротехнологій.</i>	☐	Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Виробничо-наукова практика	інструктаж, виконання практичних завдань, лабораторні дослідження, моделювання, робота з літературою, складання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики
		Науково-дослідна практика	Інструктаж, виконання практичних завдань, моделювання, робота з літературою, лабораторні	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики

			дослідження, аналіз результатів, складання висновків.	
		Дипломовання	пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних, нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи
		Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)	Дискусія	звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи
<i>ПРН 13. Здатність продемонструвати знання сучасного стану справ, тенденції розвитку, найбільш важливі розробки та новітні технології в рослинництві.</i>	☐	Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 12. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів і методів науково-дослідницької та виробничої діяльності в агрономії.</i>	☐	Науково-дослідна практика	Інструктаж, виконання практичних завдань, моделювання, робота з літературою, лабораторні дослідження, аналіз результатів, складання висновків.	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики
		Дипломовання	пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних, нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи
		Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)	Дискусія	звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи
		Виробничо-наукова практика	інструктаж, виконання практичних завдань, лабораторні дослідження, моделювання, робота з літературою, складання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики
		Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії	розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація,	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і

			робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 11. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень.</i>	☐	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 9. Уміти спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.</i>	☒	Дипломування	пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків	самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи
		Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)	Дискусія	звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи
<i>ПРН 10. Вміти надавати професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу.</i>	☐	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
<i>ПРН 8. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності, реалізації комплексних наукових і виробничих проектів з врахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.</i>	☐	Агроконсалтинг та бізнес моделі в АПК	розповідь, пояснення, лекція, бесіда, семінар, вправи, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, робота з літературою, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, аналіз результатів.	усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.
		Прогнозування і програмування врожаїв	лекція, лабораторна робота, робота з літературою, спостереження, складання опорних нотаток, пояснення, вправи, розв'язування ситуаційних задач, складання висновків.	письмове опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, виконання завдань, екзамен
<i>ПРН 6. Оцінювати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково-обґрунтованих систем їхнього застосування.</i>	☒	Інтегровані системи захисту рослин	лекція, пояснення, розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних завдань, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток, моделювання, розрахунки, аналіз результатів, складання висновків.	експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, екзамен, звіт про виконану роботу.
		Прогнозування і програмування врожаїв	лекція, лабораторна робота, робота з літературою, спостереження, складання опорних нотаток, пояснення, вправи, розв'язування ситуаційних	письмове опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна

			задач, складання висновків.	робота, виконання завдань, екзамен
<p><i>ПРН 5. Уміти самостійно планувати і виконувати дослідницькі та/або інноваційні завдання, формулювати висновки за одержаними результатами.</i></p>	☒	<p>Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії</p>	<p>ПРН 5. Уміти самостійно планувати і виконувати дослідницькі та/або інноваційні завдання, формулювати висновки за одержаними результатами.</p>	<p>усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.</p>
		<p>Виробничо-наукова практика</p>	<p>інструктаж, виконання практичних завдань, лабораторні дослідження, моделювання, робота з літературою, складання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Науково-дослідна практика</p>	<p>Інструктаж, виконання практичних завдань, моделювання, робота з літературою, лабораторні дослідження, аналіз результатів, складання висновків.</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Дипломування</p>	<p>пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних, нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи</p>
		<p>Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)</p>	<p>дискусія</p>	<p>звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи</p>
<p><i>ПРН 4. Використовувати сучасні методи обробки й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та/або інноваційної діяльності.</i></p>	☐	<p>Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії</p>	<p>розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.</p>	<p>усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.</p>
		<p>Виробничо-наукова практика</p>	<p>інструктаж, виконання практичних завдань, лабораторні дослідження, моделювання, робота з літературою, складання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Науково-дослідна практика</p>	<p>Інструктаж, виконання практичних завдань, моделювання, робота з літературою, лабораторні дослідження, аналіз результатів, складання висновків.</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Дипломування</p>	<p>пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних, нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи</p>

<p><i>ПРН2. Інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.</i></p>	☒	<p>Ґрунтові інформаційні системи і точне землеробство</p>	<p>розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, вправи, розв'язування ситуаційних задач, лабораторна робота, робота з літературою моделювання, розрахунки, аналіз результатів.</p>	<p>усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання завдань, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.</p>
		<p>Науковий супровід та сучасні підходи до моделювання в агрономії</p>	<p>розповідь, пояснення, лекція розв'язування ситуаційних задач, демонстрація, розробка опорних схем, складання опорних нотаток.</p>	<p>усне опитування, письмове опитування, експрес-опитування, тестові завдання, активність на заняттях, виконання творчих завдань, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, екзамен.</p>
		<p>Прогнозування і програмування врожаїв</p>	<p>лекція, лабораторна робота, робота з літературою, спостереження, складання опорних нотаток, пояснення, вправи, розв'язування ситуаційних задач, складання висновків.</p>	<p>письмове опитування, тестові завдання, активність на заняттях, підготовка рефератів, підготовка презентацій, самооцінка і самоаналіз, контрольна робота, виконання завдань, екзамен</p>
<p><i>ПРН 1. Уміти використовувати методологію наукових досліджень і дослідної справи у професійній діяльності.</i></p>	☐	<p>Виробничо-наукова практика</p>	<p>інструктаж, виконання прак-тичних завдань, лабораторні дослідження, моделювання, робота з літературою, скла-дання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Науково-дослідна практика</p>	<p>Інструктаж, виконання практичних завдань, моделювання, робота з літературою, лабораторні дослідження, аналіз ре-зультатів, складання висновків.</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, підготовка презентацій, захист практики</p>
		<p>Дипломування</p>	<p>пояснення, інструктаж, виконання практичних завдань, робота з літературою, демонстрація, складання опорних, нотаток, розрахунки, моделювання, лабораторні дослідження, аналіз результатів, формулювання висновків</p>	<p>самооцінка і самоаналіз, звіт про виконану роботу, звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, підготовка презентацій, захист випускної кваліфікаційної роботи</p>
		<p>Випускна кваліфікаційна робота (дипломна робота)</p>	<p>дискусія</p>	<p>звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, презентація, захист випускної кваліфікаційної роботи</p>